

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej... K 40—
za en mesec... K 3.50—
za Nemčijo celoletno... K 45—
za ostalo inozemstvo... K 50—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej... K 38—
za en mesec... K 3—
v spravi prejemal mesečno... 2.50—
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 8—
za Nemčijo celoletno... K 18—
za ostalo inozemstvo... K 19—

Inserati:
Enostopna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali njajvečji prostor)
na enkrat... po 50 v
na dva in večkrat... 45 v
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostopna pettivrsta K 1—
Izhaja vsak dan izveniši nedelje in praznike, ob 3. uri popoldne.
Redna letna priloga vojni red

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisni se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Pred zasedanjem parlamenta.

Dunaj, 24. aprila 1918.

Poslanska zbornica bo zborovala dne 30. aprila — in vlada se boji. Večine nima, Czernin je tudi vse zmešal; pravijo, da Seidler ni čisto nič vedel, kaj se prav za prav godi. Ozračje je električno. Danes se je govorilo, da prva seja ne bo trajala dolgo, da jo bodo prekinili in naznaili prihodnjo sejo pismeno. Govorilo se je pa tudi, da bodo 30. t. m. napovedano sejo odpovedali. Tudi vladno časopisje trobi v ta rog.

Senzacija današnjega dne na parlamentarnem polju je

odstop predsednika gosposke zbornice.

Knez Alfred Windischgrätz je sinoči pisal ministrskemu predsedniku Seidlerju, naj mu pri cesarju izprosi dovoljenje, da odstopi. Tisti člani izvršilnega odbora desnice, ki so zdaj na Dunaju, so se o tem koraku kneza Windischgrätzja razgovarjali in odobrili nastop kneza, ki je izjavil, da zdaj gosposke zbornice ne kaže sklicati.

Krizo v predsedstvu gosposke zbornice so povzročili ustavoverni veleposestniki in središče. V sejah, ki so jih zelo mnogoštevilno posetili, so sklenili resolucijo, katere vsebine niso razglasili, a »N. Wiener Tagblatt« pravi, da je gospoda povedala to, kar čuti v Avstriji cel nemški narod. Zahtevali so sejo za petek ali soboto, v kateri bi povedali, kar mislijo: napadali bi bili namreč Čeha in Jugoslovane.

Ustavoverci in središče, ki tvorijo v gosposki zbornici večino, katera nikakor ne odgovarja razmerju strank v poslanski zbornici, je, kakor se govori, zahtevala, naj se poslovnik gosposke zbornice tako spremeni, da bo lahko večina vplivala na sklicanje sej. Nemška manjšina poslanske zbornice seveda podpira nemško večino gosposke zbornice.

Seidler demisionira?

Proti večeru se je položaj še bolj poostiril. Tudi hladnokrvni politiki sodijo, da je položaj kritičen, da Seidler v sedanjih razmerah ni kos položaju in da bo naj-

brže odstopil. Cesar je, kakor se govori, pozval danes k sebi več politikov, s katerimi se je razgovarjal o položaju parlamenta. Tudi Seidler je bil danes pri cesarju v Badnu.

Cesar demisije kneza Windischgrätzja, kakor trde, ne bo sprejel, marveč z lastnoročnim pismom knezu naznail, da ceni njegove zasluge in da mu brezpogojno zaupa. Člani ustavoverne stranke in središča so na Seidlerja nevoljni iz notranjih in iz zunanje-političnih vzrokov, a nevoljo množi še dejstvo, ker na Češkem vedno bolj manjka živil.

Nemci proti Jugoslovanom.

Seidler se je pogajal z voditelji nemških strank in je dopoldne zopet sprejel poslance Waldnerja, Urbana, Teufela in Finka.

Alpski Nemci so seveda tožili Jugoslovane, jadikovali, da zastopa njih koristi v kabinetu minister Zolger in koncem koncev staro nemško jadikovanje: nobena ministra poslanca mi revni Nemci nimamo, dasi vsa birokracija takorekoč podpira nemške »belange«. Jezili so se tudi, ker vlada še ni v Trstu ustanovila nemške mornariške šole.

In na koncu koncev je zatulil tudi poslanec Wolf, ki je sklical sejo svoje nemške radikalne stranke. Wolfova stranka je sklenila, da vloži v zbornici precej nujno vprašanje o prehrani v nemškem delu Češke, dalje bo zahtevala pojasnila o razločku med Czerninovim govorom dne 2. aprila in Seidlerjevim nagovorom na zastopnike čeških strank in nujno obravnavo odredbe s § 14. o sodnijski pripadlosti dinastije Parme. Vprašali bodo tudi, zakaj se je zaplenilo neko pismo poslancev Pacherja in Hummerja in o nastopu zastopnikov strank v vodilnem odseku zveze nemških nacionalnih strank. In Wolfovci so koncem koncev soglasno sklenili: Nemška radikalna stranka more podpirati le tako vlado, ki 1. jamči, da bo vodil zunanjo politiko odgovorni zunanji minister tako, da se na njo ne bo v nobenem oziru vplivalo z neodgovorne strani v sedanjih smeri in v najtesnejšem sporazumu z zvezno nemško državo; 2. uresniči naj se samostojna in samoupravna nemška Češka po načelu narodnih mej; 3. trajno naj se zagotovi zadostna preskrba nemške Češke z živili in potrebščinami in s premožem.

Posvetovali so se tudi na Dunaju navzoči člani krščanskosocialne zveze. O teh posvetih se je razglasilo, da so se posebno posvetovali o vedno težavnejši prehrani. Stranka namerava v tej zadevi pri vladi

resno nastopiti. Razpravljali so tudi o parlamentarnem položaju, a sklepali niso, ker se bodo odločili šele bodoči teden, kako taktiko zavzamejo v zbornici.

Jugoslovani in Čehi proti velenemškim nakanam.

Z ozirom na velenemške nakane so šli danes k ministrskemu predsedniku Seidlerju poslanci Habermann, Hruban, Korosec, Stanek in Tusar. V imenu Jugoslovanov in Čehov so vprašali ministrskega predsednika, če je res, da so nemške meščanske stranke stavile enostranske narodne zahteve, naj se preganjajo Čehi in Jugoslovani in če jim ministrski predsednik namerava ugoditi morebiti za to, da poplača ne le nemškim meščanskim strankam, marveč tudi gosposkozborničnim strankam njih odpoved zvestobe prestolu in državi.

Ministrski predsednik je priznal, da so se v zadnjih časih pogajali o znanih zahtevah nemških meščanskih strank, a da do zdaj še ni padla odločba. O krivici nasproti kakemu narodnemu plemenu ne more biti govora. Zastopniki Jugoslovanov in Čehov so ministrskemu predsedniku jasno povedali, da bi zadelo vsako preganjanje njih narodov na najkrepkejši odpor in bi bil v nevarnosti obstoj parlamenta.

Iz finančnega odseka.

V finančnem odseku je govoril minister javnih del pl. Homann v uvedbi monopola glede na proizvodnjo premoga. Rekel je, da je nedavno predložil poslanski zbornici načrt takozvane premogarske postave, ki v resnici uvaja monopol pri proizvodnji premoga in se bo z njo polagoma kopanje premoga podražilo. Obžaloval je, ker so se zvišale cene premoga, a temu se ni mogel z ozirom na cene potrebščin in glede na vedno višje plače. Rekel je, da ni resnično, kar se trdi, da delajo premogokopi in izredno ugodnih razmerah in s pretiranim dobičkom. Preskrba s premožem ne zadovoljuje, a kljub mnogim težavam se je tudi v pretekli zimi preskrboval premog. Preskrba s premožem je težavnejša, kakor kdajkoli prej. Uvoz se vedno bolj krči, železnice pa potrebujejo vedno več premoga. Zakonski načrt je odsek sprejel s spremembami, ki jih je stavil poročevalec.

Ivan Cankar o političnem življenju v domovini.

Pisatelj Ivan Cankar, ki je po svojem mišljenju socialist in sicer v vrstah, ki se zbirajo okrog »Demokracije«, je imel preteklo soboto v tržaškem ljudskem domu predavanje. Zanimivo je, kako je očrtal

LISTEK.

37

Nevidni človek.

Angleški spisal H. G. Wells. — Prevel I. M. (Dalje.)

»Umetne vaze mogoče,« je odgovoril Kemp.

»Res je! Umetne vaze. No, na vrhni stopnici sem se obrnil, pograbil eno iz vrste ter mu jo razbil na trapasti glavi, ko je prišel do vrha. Za prvo je zletela še cela ostala vrsta, in slišal sem vpitje in korake, ki so od vseh strani hiteli skupaj. Kakor blazen sem se zagnal proti okrepčelnemu prostoru, tam pa je stal nek človek v beli obleki kakor kuhar, ki se me je lotil. Še enkrat sem se izvil in se znašel med svetilkami in železnino. Stopil sem za prodajalno mizo pa čakal, sem ga lopnil s svetilko po glavi. Zvnil se je, jaz pa sem stopil za mizo in začel na vso moč trgati obleko raz sebe. Površnik, jopič, hiače, čevlje, vse je šlo hitro, toda telovnik iz jantje volne se prilaga človeku kakor koža. Slišal sem prihajati druge, kuhar je ležal mirno na drugi strani mize zavestno se pa tako prestrašen, da ni hotel dati glasu iz sebe, in tako sem moiznova bežati.

»Na to stran, stražnik,« sem slišal nekoga vpiti. Znašel sem se zopet v oddelku za postelje in na koncu cele gručice omar za obleko. Svignil sem med nje, se zleknil na tla, se po neizmernem trudu rešil svojega telovnika, in naposled stal zopet prost in svoboden, pa prestrašen in zasoplen, ko so prihiteli stražnik in še trije prodajalci okrog vogala. Planili so k telovniku in hlačam. »Odmetava svojo šaro,« je rekel eden mladičev. »Na vsak način mora biti nekje tukaj.«

»Pa vzlic vsemu temu me niso ujeli. Nekaj časa sem jih opazoval, kako so me lovili, in preklinjal svojo nesrečo, da sem izgubil obleko. Nato sem se podal v okrepčevalnico, izpil malo mleka, ki sem ga našel tam ter se usedel zraven ognja, da premislim svoj položaj.

»Čez malo časa sta prišla dva pomočnika tja in sta se začela razvneto razgovarjati o celem dogodku; bila sta res prava bedaka. Čul sem pretirano naštevaje mojega ropanja in razna ugibanja, kje da sem. Nato sem začel iznova delati načrte. Največja težava na tem kraju, zlasti sedaj, ko je bilo vse pokonci, je bila, odnesti kakoršnokoli šaro. Podal sem se v zavojno dvorano, da bi videl, ako bi ne bilo mogoče dobiti in nasloviti kak zavoj, vendar nisem poznal načina šekovanja. Okrog enajste ure, ko se je sneg malo otajal in je bil dan lepši in nekaj toplejši od prejšnjega, sem prišel do sklepa, da v

tej veliki prodajalni ni upa zame, pa sem odšel zopet ven ves nevoljen zbog pomankanja obleke; samo kar najbolj nejasni načrti za bodoče delovanje so mi rojili po glavi.

XXIII. Poglavje.

V Drury Lane.

»Gotovo zdaj že spoznavam,« je rekel nevidni človek, »vso neprilichnost mojega položaja. Imel nisem ne strehe, ne oblečila, dobiti obleko, bi se reklo odpovedati vsem svojim koristim in prednostim, narediti iz samega sebe neko čudno, strašno stvar. Postil sem se, kajti napolniti se z neasimilirano snovjo bi pomenilo postati čudežno viden.«

»Na to nisem niti pomislil,« je rekel Kemp.

»Tudi jaz ne. In sneg me je opozoril na druge nevarnosti. V snegu nisem mogel hoditi okoli — nabral bi se po meni in me izdal. Tudi dež bi naredil iz mene nekake vodnate orise, svetečilo se površino človeka — nekaj vodni mehur. Enako megla — v megli bi bil kakor malo viden mehur, zgolj površina, nekaj masten človeški sij. Nadalje, ko sem hodil okoli po londonskem zraku se mi je nabrala nesnaga po gležnjih, pa kockjaste saje in prah po koži.

Drury Lane je manjša ulica, ki drži iz Nuo Oxford Streeta južnovzhodno v City.

Nisem vedel, kako dolgo bi trajalo, da bi postal tudi iz tega vzroka viden. Vendar sem jasno spoznaval, ne da bi moglo dolgo trajati.

»V Londonu prav gotovo ne.«

»Obrnil sem se v umazane ulice proti Great Portland Streetu in sem se kmalu znašel na koncu ulice, ki sem stanoval v nji. Vendar nisem zavil vanjo, in sicer radi ljudi, ki so stali nasproti še vedno se kačedim razvalinam hiše, ki sem jo bil zažgal. Nato sem videl v eni tistih malih prodajalnih novine, slaščice, igrače, papir, zapoznalo božično šaro itd., pa krinke in nosove, in to mi je poklicalo v spomin misel, ki so me z njo navdale igrače v Omniumu. Obrnil sem se, ne več brez cilja, in se napotil v velikem ovinku, da bi se izognil obljudenim potom, proti stranskim ulicam severno od Stranda; spominjal sem se namreč, dasi ne posebno dobro, da so v tistem mestnem delu imeli trgovci z gledališčnimi kostumi svoje prodajalne.

Dan je bil mrzel in oster veter je bril po ulicah, obrnjenih proti severu. Hodil sem naglo, da me ne bi mogel nikdo dohiteti. Vsak križpot mi je bil nevaren, vsak pešec stvar, ki sem se je moral pozorno čuvati. Nek človek, ki sem ga ravno

Strand je ena najživahnejših ulic v lity, z gledišči, restavrant, raznovrstnimi prodajalnami.

politično življenje v slovenski domovini. Izvajal je med drugim:

Sedanja krvava poskušnja je bila za naš narod potrebna, da so njegove razbolele oči ugledale zarjo novega, poglobljenejšega spoznanja. Najprej je potrebno spoznanje zmot in grehov preteklosti, šele potem zamore slediti spoznanje poti, ki vodi iz jutra v dan, iz sedanjosti v bodočnost. In naš narod je pokazal, da se zaveda resnih časov, v katerih živi, spoznal je takoj, da si morajo njegovi sinovi na tleh, pognojenih s solzami in krvjo, ustvariti lepši dom in umeriti — novo pot. Vse politično življenje, delovanje in snovanje se je spremenilo po naši majhni domovini. Narod je pozabil na svojo preteklost in se zamislil v prihodnost in zato ni čuda, da so se zdramile iz mrtvila preteklih dni tudi njegove stranke. Najmočnejša »Slovenska ljudska stranka«, se je postavila na odločno demokratično in narodno stališče in vodi s posnemanja vredno energijo in doslednostjo to svojo politiko. Potrebo pomlajenja je začutila tudi »Narodna napredna stranka«, ki se je spremenila v »Slovensko demokratično stranko«. Socialno demokratična stranka se je razcepila v dve struji — v »starine« in »mladine«. Okrog prvih se zbirajo še vedno pristaši naukov marksizma, prepojeni s čisto materialnim mišljenjem, in prijatelji raznih »šlagerjev« in fraz. Jugoslovanska socialno-demokratična stranka je še vedno, kar je bila pred vojno, namreč navadna strokovna in gospodarska organizacija. Vsa nekdanja prizadevanja Etbina Kristana, da bi jo izpremenil v politično stranko, so se izjalovila. Prvi naši bojovníki so socialistično idejo, ki so imeli sicer po svojem prepričanju najboljšo nameno, so bili kakor preroki iz tuje dežele. Delali so na domačih tleh, v mislih pa so živeli v bogato razvitih nemških industrijskih pokrajinah. Po rodu in kolikor toliko po jeziku so bili Slovenci, po vzgoji in svojem mišljenju pa pristni Nemci. Še dandanašnji se žalibog premnogokrat primeri, da socialistično organiziran delavec misli, da mora, ker je socialista, biti obenem tudi nemškutar. Posledica teh razmer je bila, da so bile strokovne in gospodarske organizacije močne, stranka pa politično popolnoma brezpomembna. In ta stranka se je tudi sedaj, ko se rušijo države in vstajajo narodi, stisnila godrnjaje v kot in gleda, kaj delajo — drugi. Mladi inteligentje v stranki so že davno uvideli, da mora stranka živeti v narodu in za narod, ako sploh hoče živeti, in občutijo tem živejše to sedaj, ko se razlega po vsem svetu klic po samoodločevanju narodov, po demokratizaciji narodnih držav. Hoteli so prodrati z novimi cilji in mladimi idejami, toda stranka je zamrmrala in mrmra še vedno, da hoče najpoprej demokratizacijo monarhije in Evrope, potem šele da se bo dalo govoriti o jugoslovanski državi. — Stranka hoče imeti najprej lepo urejeno in osnaženo sobo, potem šele si hoče zgraditi hišo, dočim so mladi socialisti pravega naziranja, da je treba najprej doma, ki si ga uredi potem po svoje.

Na vsak način pa je slovenski narod v velikanski večini pokazal, da je zrel za svobodo in lasten dom. Le tujci in potujčenci so nas delali dosedaj majhne in pa slabe, da smo že skoro sami obupali nad seboj. Silni svetovni vihar nam je opral duše in srca, nas pomladil in dvignil kvisku in zato je naš narod vreden novega, svetlega življenja.

hotel prebiti na koncu Bedford Streeta,* se je iznenada obrnil proti meni, me prepodil na sredino ulice in malone pod kolese mimovozeče kočije. Voznikova razsodba je bila, da je čutil, kakor da bi bil ob nekaj zadel. Po tem doživljanju sem bil tako preplašen, da sem zavil v Covent Garden Market† in sedel tam nekaj časa sopihajoč in trepetajoč v mirnem kotičku zraven stojnice z vijolicami. Spoznal sem, da sem se iznova prehladil in sem moral radi tega čez nekaj časa oditi, da ne bi moje kihanje vzbudilo pozornosti.

Naposled sem našel cilj svojega iskanja, neko umazano, od muh popikano malo prodajalnico v neki zagati blizu Drury Lane, ki je imela na enem oknu celo množico bleskečih ponarejenih zlatih okrašenih oblačil, nepristnih draguljev, lasulj, copat, dominov in glediščnih fotografij. Prodajalna je bila staromodna, nizka in temna, nad njo pa se je vzdigovala zatemnela hiša v štiri nadstropja. Pogledal sem skozi okno pa sem vstopil, ker nisem videl nikogar. Z odpretjem vrat se je oglasil droben zvonec. Pustil sem jih odprta in se podal okrog praznega stojala za obleko v kot za velikim sukalnim zrcalom. Dobro minuto ni bilo nikogar. Nato pa sem začul težke korake preko sobe in kmalu se je prikazal nek človek.

* Bedford Street postranska ulica severno od Stranda.

† Covent Garden Market je velikanška tržnica za zelenjavo in cvetlice.

Mariborsko pismo.

Maribor, 23. aprila 1918.

Nameravan nemški »Volkstag« ali bolje »Hetztag« se bo vršil dne 5. maja v Mariboru. Tako so menda sklenili Nemci na nekem zapušenem posvetovanju. Toda dosedaj še niso razglasili dneva. Bodo pač imeli svoje razloge za to. Med tem pa so že začeli silno agitacijo med svojimi pristaši. Ko bi bilo to pri današnjih prometnih razmerah sploh mogoče, bi gotovo aranžirali tudi posebne vlake. Toda kdo ve? Morda dosežejo naši Nemci pri upravi južne železnice tudi to. Saj je postala južna železnica navadna vsenemška domneva. Zato se ne bomo smeli čuditi, ako dobé za svoj, v tako velikem slogu zamišljen »Hetztag« tudi še posebne vlake.

Na vsak način pa se moramo vprašati: Ali bo vlada mirno dopustila, da se izvrši to hujkanje proti Slovincem pod milim nebom in še na Glavnem trgu? Slovincem so celo prepovedali shod v zaprtih prostorih v Celju, prepovedali so shod pod milim nebom v Sv. Jakobu v Rožu, to vse iz ozirov na javni red in mir. Toda kdo bi bil motil v Celju ali Sv. Jakobu javen red in mir? Morda slovenski zborovalci? Ti gotovo ne! Slovenci nismo še nikdar, po nobenem zborovanju niti najmanj kršili javnega miru in reda. Pač pa so Nemci opetovano zagrešili zločin motenja javnega miru in reda, dočim sme njihovo časopisje neovirano hujskati na poboj Slovencev. Sedaj pa nameravajo kar naenkrat prirediti v sredi najmanj po polovici slovenskega Maribora tako hujskarijo na veliko. Že itak do skrajnosti nahujskana in podivjana poulična sodrga v Mariboru in drugih spodnještajerskih gnezdih bo to priliko le porabila, da se vrže z vso zbesnelostjo na Slovence in njih imetje. Toda seveda. Topot gre le za varnost Slovencev in njih imetja. A kdo se briga za Slovence? Saj sicer javni mir in red ni ogrožen.

V »Mariborskem pismu« minulega ponedeljka smo opazili belo liso. Da bo ljubljanski cenzor posvečal tudi mariborskim pismom toliko pozornosti, pač ne bi bili nikdar pričakovali. Sicer so si napravili vsi pametni ljudje že davno svojo sodbo o pameti ljubljanskega cenzorja. Zato bi bilo škoda izgubljati vsako besedo, to tembolj, ker je njegov rdeči svičnik nemejen gospodar in ima on vedno prav. Navedemo pa naj primer, kako smejo Nemci pisati in neovirano hujskati proti Slovincem in njih voditeljem.

Včeraj izišli »Deutscher Montag« piše pod naslovom: Korošec v Beljaku? »Beljak, 20. aprila. Kaj hoče mož pri nas? In pri tem ga spremlja korak za korakom župnik iz Sv. Štefana pri Maloščah. Pazite nemški Beljaci! Iz teh obiskov ne pride nič dobrega. Skupaj sta se gospoda vozila v Prajo, skupaj sta se zopet vrnila. Moremo si misliti, kaj hočeta v Beljaku. Provročiti nemir in hujskarijo. To se na noben način ne sme trpeti. Izkušeni smo dovolj, da energično pokažemo vrata vsem onim, ki bi hoteli tu povzročiti nemir. Ako ne gre z lepa, porabimo silo!»

Tako sme nemško časopisje neovirano hujskati in to se ponavlja dan za dnevom. Namen je tem očitnejši, ako pripomnimo, da dr. Korošec sploh ni bil v Beljaku ali njegovi okolici in je vsa vest od konca do kraja iz trte izvita.

Kako izgleda oni takozvani nemški patriotizem, se je prav lepo pokazalo te dni. O zaplenjeni resoluciji občinskega zastopa v Fürstenfeldu radi Karlovega tedna smo že poročali. Nemška društva v Gradcu pa so izdala te dni neki proglas, ki je bil zaplenjen vsled zločina po § 63 k. z. (žaljenje veličanstva). To pa nemških listov seveda ne bo oviralo, da nas ne bi dan za dnevom psovali z veleizdajalci in klicali rablja na pomoč proti nam.

Bitka na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 24. aprila. Uradno: Na bojiščih ob Lysi in ob Sommi so se z boji omejevali na krajne boje. Severnovzhodno od Bailleula smo z naskokom vzeli višino Vleugelhoek in ujeli več Francozov. Zahodno od Bailleula smo odbili angleške napade. Čete naših prednjih straž so izjalovile severnozahodno od Béthune močne sovražne sunke. V bojih na predpoljih ostale bojne črte smo ujeli več mož.

Ritmojster baron pl. Richthofen se ni vrnil od zasledovanja nekega sovražnika čez bojišče ob Sommi, Angleži poročajo, da je padel.

Berlin, 24. aprila. Uradno: Čete, katerim poveljuje general grof von der Goltz, so vzele železniški točki Hyvinge in Rühimaki in ustvarile zvezo s finsko armado.

Berlin, 24. aprila. Uradno: Čete generala Koscha so prišle na Krimu do Simferopola.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 24. aprila zvečer. Uradno: Z bojišč nič novega.

Francosko poročilo.

Pariz, 23. aprila popoldne. Vzhodno od Reimsa so streljali precej živahno s topovi. Nemški manjši napadi med Lassignyem in Noyonom, severnozahodno od Reimsa in v Vogezih niso uspeli. Ujeli smo nekaj mož. Ponoči je bilo precej mirno.

Pariz, 23. aprila zvečer. S topovi so zelo delovali na obeh straneh Hangard-en-Santerre in v odseku zahodno od Noyona. Pehota ni nastopila. Z ostale bojne črte nič novega.

Pariz, 24. aprila popoldne. Sovražnik je ponoči med Sommo in Avro najbesnejše obstreljeval; francoske baterije so posebno pri Villers-Bretanneuxu in Hangarden-Santerri nemškimi baterijam krepko odgovarjale. Pri Ailetu in pri Avocourtu so se vračale francoske patrulje z ujetniki. Na ostali bojni črti so streljali s topovi.

Angleško poročilo.

London, 23. aprila. Admiraliteta poroča: Naše morske sile so danes zgodaj jutraj napadle Ostende in Zeebrügge; opirališči sovražnih rušilcev in podmorskih čolnov. Naše bojne sile se vračajo domov. Po dosedanjih poročilih, katerih še ni veliko, je napad srednje dobro uspel. Poleg ladij, ki so krile nastop, so sestavljale brodoge pomožne križarke in šest starih križark. Pet križark, ki smo jih napolnili z betonom, smo vlamljali in jih na povelje zavozili na obal, kjer jih je moralo moštvo zapustiti in razstreliti. Natančnejše se bo poročalo, kadar bodo poročale ladje, ki se zdaj vračajo s svojega opirališča. O izgubah se še nič ne ve.

London, 23. aprila. Reuter: Prvi lord admiralitete sir Erih Geddes je poročal spodnji zbornici o napadu na Ostende in Zeebrügge. Napadu je poveljeval podadmiral Rager. Sodelovali so rušilci iz Dobra in francoski rušilci. Napada se je udeleževalo šest zastarelih angleških križark, ki so vse stare 20 do 30 let. Pet križark, napolnjenih z betonom, bi morali potopiti v Kanalu, in če mogoče, pri vходу v pristanišča. Izvedeli smo: V Ostende sta pripluli do obali dve vlomilni ladji, ki so ju zapustili, ko sta bil razstreljeni. V Zeebrügge sta med tremi vlomilnimi ladjami pripluli dve do zapovedane točke, pri vходу v kanal so ju razstrelili, tretja križarka se je potopila. Nekaj škode je povzročilo obstreljevanje s topovi in napadi s torpedi sovražnim rušilcem in drugim ladjam ob nasivih.

London, 24. aprila. Reuter: Kralj je brzojavil podadmiralu v Dobra: Vam in Vašim bojnim silam najprisrčneje častitam, ker ste s tako značilnim uspehom izvedli v minuli noči operacije. Ponosen sem in občudujem sijajno hrabrost, ki so jo izkazali vsi v izrednih razmerah.

Bitka za Kanal.

»Times« poročajo: Pričela se je velikanška bitka za Kanal, in se bo pač celo poletje nadaljevala. Iz Pariza poroča nek milanski list: Calais in Dunkerque utrjujejo tudi na celini šest ur daleč od obeh mest. »D' Italia« poroča, da so odpotovali tuji vojaški atašeji in vojni poročevalci na fronto.

Iz vseh poročil sklepamo, da se pripravljajo Angleži in Francozi na protiofenzivo.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 24. aprila. Uradno:

Na italijanskem bojišču nobenih večjih bojev.

Napad italijanskih letalcev na naše ladje.

Dunaj, 24. aprila. Vojni tiskovni stan: Dne 22. t. m. je več naših ladij manevriralo na morju; med vajami jih je napadlo pet italijanskih letal, ki so brez uspeha metale bombe na nje. Naša letala so sovražnika pregnala. Voditelju letala »A 79«, rezervnemu praporščaku mornariškega zbora, Ernstu Streckerju, se je posrečilo, da je v zračnem boju s tremi letali eno sestrelil, ki se je moralo izkrcati pri Rovinju; letalca smo ujeli.

Iz Finske.

Stockholm, 23. aprila. (K. u.) »Aftonbladet« poroča iz Finske: Nemci so zasedli Hyvinge in Sveabor. Rdeče garde so med Lujoni in Rühimäkijem obkolili. Mejo med Estonijo in Rusijo so zaprli.

Marchi. omann o položaju.

Rumunski ministrski predsednik je izjavil poročevalcu »Vossische Zeitung«: Ni prazno govorjenje, kar trdi rumunsko časopisje, da se je večina naroda odvrnila od Bratianuove politike. Vedno glasnejše zahtevajo, naj se Bratianu obtoži. Razmere v Rumuniji so se namreč popolnoma spre-

menile. Predno je prevzel vlado je stavil tri predloge: 1. Zbornica naj se precej razpusti, ko se sklene mir. 2. Ustvari naj se neodvisno, politično intaktno uradništvo, v katerem ne bo mesta političnim zasebnim koristim in korupciji. 3. Če nova zbornica zahteva, naj se posadi Bratianu v obtožno stanje, naj se krona ne ustavlja. »Ne moremo«, je nadaljeval Marghilomann, »Bratianu ve, kaj ga čaka. Če hoče prostovoljno zapustiti deželo, mu nihče ne brani; ako pa ostane v deželi, mora nositi vse posledice. Sicer naj se pa ne precenjuje bodoči Bratianuov vpliv. Na vzhodu imate mir z državnimi tvorbami, ki niso še izpopolnjene. V Rumuniji imate pa mir z ustavno državo, ki tvori popolnoma druge temelje mirovnim pogojem. Mir z Rumunije mora zato v teh okoliščinah čisto drugače vplivati v krogih sporazuma, kakor mirovne pogodbe z vzhodnimi državami. Ali ste opazili v Rumuniji Nemcem sovražno mnenje? Ali ste v poldrugem letu zasedbe slišali, da je kakega nemškega vojaka usmrtil kak Rumun? Rumunski narod je uvidel, kaj ima od svoje ententne politike. Rumunija si želi miru in se bo novim razmeram težje prilagodila, kakor se misli. Iz vojske mora ustati nova Rumunija. Splošnemu novemu redu se bo prilagodila tudi nova Rumunija, ki je, odkar več ne šteje Rusija kot velesila, sama posebi navezana na tesen stik z osrednjimi velesilami.

Guatemala napovedala vojsko osrednje-evropskim velesilam.

Washington, 23. aprila. »Reuter« poroča: Guatemalsko poslanstvo je izjavilo: Guatemala je sklenila, da stopi v vrsto zaveznikov vsled izmenjavanja not, ki sta jih izmenjala poslanstvo in Lansing potem, ko je Guatemala prekinila diplomatske zveze z Nemčijo. Guatemala je zato od danes naprej v vojnem stanju z Nemčijo in z njenimi zavezniki na strani Združenih držav, da se varujejo pravice Amerike in človeštva. Skupno z Združenimi državami bo zavzemala to stališče, dokler ne preneha ruski militarizem ogrožati svobodno deželo.

Napad angleške mornarice na Ostende in Zeebrügge.

Nemško poročilo.

Berlin, 24. aprila. Uradno: Ponoči od 22. na 23. aprila smo preprečili velikopotezno brezobzirno izvedeno podjetje angleških bojnih sil proti našim opirališčem na Flanderskem. Z morja sem so silno obstreljevali, nato so v varstvu goste umetne megle pri Ostendi in Zeebrügge predrl male križarke, katere je spremljevalo veliko rušilcev in motornih čolnov, skoraj do obali, kjer so nameravali uničiti zatvorice in pristaniške naprave. Ujetniki so poročali, da so zapovedovali oddelki štirih stotnih morskih vojakov (Royal Marines), naj presenetljivo zasedejo zeebruške nasipe in naj na njih uničijo vse stavbe, topove in vojno orodje ter vse ladje v pristanišču. Na nasipe jih je med njimi stopilo le 40, ki so deloma mrtvi ali smo jih pa ujeli. Na ozkem, visokem zidu nasipov so se na obeh straneh najlutejše borili. Od angleških bojnih ladij, ki so se udeležile napada, smo tik pred obaljo potopili male križarke »Iphigenia«, »Intrepid«, »Syrnis« in še dve enaki križarki, katerih imeni nista znani. Naš topovski ogenj je dalje potopil tri rušilke in veliko torpedovk; od njih posadk smo jih le malo rešili. Naše pristaniške naprave in obrežne baterije so popolnoma nepoškodovane, le nasipi so poškodovani, ker jih je en torpedo zadel. Od naših ladij je prav malo poškodovana ena torpedovka. Ljudi smo le malo izgubili. Načelnik mornariškega admiralnega štaba.

Prosveta.

pr Druga ponovitev slavnostne akademije se je izvršila, kar se glasbenega dela tiče, enako dovršeno kot smo že o dosedanjih poročali. Dvorana polna, deklariral je z vnesenim čuvstvom član pevskega zbora g. Rapè. Govora ni bilo, ker ta večer ni bil na programu že iz vsega početka, ampak se je priredil le vsled silnega navala. Ker je pa občinstvo čimdalje bolj odločno zahtevalo ponovitev, se je koncert končal ob istem času kot prejšnja dva večera. Mladina si s ploskom napravila veliko veselja. Čuje se, da se akademija ponovi še enkrat — menda v nedeljo ob zelo nizki vstopnini — kar bi bilo prav želeli, da tudi revnejši sloji lahko počaste sponin velikega Jugoslavana in se ogrejejo ter utrdijo v svojem navdušenju. Želo bi bilo pa želeli, da se tudi za to popularno prireditev pridobi govornik. Fr. K.

rispevala za sklad S. L. S.

Pravilnik Slovenske Ljudske Stranke.

1. Namen stranke in pravilnik.

Čl. 1. S. L. S. ima namen, po načelu pravičnosti do vseh slojev delati za blaginjo slovenskega ljudstva na katoliškem, narodnem in demokratičnem temelju.

Delati hoče za tak družabni red, ki na podlagi popolne enakopravnosti vseh omogočuje, da se posameznik udeležuje po svojih najboljših sposobnostih.

Pravilnik S. L. S. pa je seznam določil, po katerih naj pride volja somišljenikov v dosego gorenjega namena do izraza in dejanja.

2. Krajevna in ljudska podlaga strankarske organizacije.

Čl. 2. Krajevno podlago strankarski organizaciji tvori politična občina, ljudsko pa vsi samopravni somišljeniki S. L. S. v občini — v okvirju vojvodine Kranjske.

3. Somišljenik.

Čl. 3. Somišljenik je, kdor hoče živeti po katoliški veri in delati za blaginjo naroda, zlasti pa svoje državljanske dolžnosti vršiti po pravilih in sklepih S. L. S. — Le somišljeniki imajo pravico, voljeni biti v strankarsko organizacijo.

4. Organi.

Čl. 4. Organi S. L. S. so: 1. krajevni odbori; 2. zbor zaupnikov; 3. vodstvo; 4. poslanci v državnem in deželnem zboru; 5. načelstvo; 6. načelnik; 7. razsodišče.

5. Krajevni odbori.

Čl. 5. Organizaciji somišljenikov v občinah načeljujejo krajevni odbori.

Manjše občine volijo skupen krajevni odbor, ki imej načelnika in sedež tam, kjer je po krajevno zemljepisnih, cerkvenih, kulturnih, gospodarskih ali političnih razmerah naravno središče okoliša dotičnih občin.

Večje, zlasti mestne občine pa si po potrebi za posamezne okoliše lahko organizirajo posebne krajevne odbore.

Čl. 6. Krajevni odbor volijo somišljeniki občine ali več občin tako, da je zastopan v krajevnem odboru vsak pomembnejši kraj ali okoliš.

Kateri kraj ali okoliš naj se smatra za pomembnejši, razsodiijo somišljeniki sami, ki določajo torej tudi število članov krajevnega odbora.

Poleg tega so vsi člani krajevnega odbora zaupniki stranke iz dotičnih občin, odnosno iz dotičnega okoliša.

Čl. 7. Članstvo krajevnega odbora traja rednoma tri leta, ter je izvesti novo volitve vsako tretje telo.

Čl. 8. Člani krajevnega odbora izvolijo iz svoje srede načelnika in tajnika.

Naloga krajevnega načelnika je, sklicavati in voditi seje krajevnega odbora, nadzorovati poslovanje, posredovati med krajevnim odborom in osrednjimi organi stranke itd.

Naloga tajnika je, voditi zapisnike sej krajevnega odbora in zborovanj somišljenikov, zbirati prispevke v strankarski sklad, voditi dopisovanje med krajevnim odborom in osrednjimi organi stranke, sporočati želje somišljenikov strankarskim organom itd.

Čl. 9. Članstvo krajevnega odbora preneha:

1. S potekom triletnje poslovne dobe, in sicer z izvršenimi novimi volitvami;

2. s tem, da se član krajevnega odbora tekom enega leta ni udeležil nobene seje krajevnega odbora in ni bilo za odsotnost tehtne opravičbe.

Čl. 10. Naloga krajevnega odbora v splošnem je, politično vzgajati somišljenike, uveljavljati načela S. L. S. v vsem javnem življenju, zlasti pri občinskih, deželnozborskih in državnozborskih volitvah, razširjati strankarsko politično časopisje, izvrševati sklepe, oziroma naročila nadrejenih strankinih organov, sporočati želje somišljenikov osrednjim strankinim organom, voditi volitve zaupnikov, katere je odposlati v strankin zbor zaupnikov, sklepati o stavljenih predlogih i. dr.

Čl. 11. Seje krajevnega odbora sklicuje krajevni načelnik redoma vsake tri mesece.

Za sklepčnost je potrebna nadpolovična navzočnost vseh članov, ki sklepa z nadpolovično večino.

Čl. 12. Tretjina članov krajevnega odbora sme s pismeno in lastnoročno podpisano vlogo na načelnika zahtevati, da se najkasneje tekom 10 dni skliče izredna seja odbora, ali da se določena točka postavi na dnevni red seji.

6. Zbor zaupnikov.

Čl. 13. Zaupnik stranke je tisti, komur se v smislu določil tega pravilnika poveri to častno mesto.

Čl. 14. Zaupniki se volijo v vsaki občini tako, da pride na vsakih 50 somišljenikov volilcev za državni zbor po en zaupnik, pri čemer je začeto število smetati za polno;

te volitve vodi krajevni odbor.

Poleg tega sme vsako politično društvo S. L. S., kakor Kmečke zveze, Meščanske zveze in druga politična društva odposlati po enega zaupnika.

Čl. 15. Dolžnosti in pravice zaupnika so: doznati potrebe in želje somišljenikov ter jih sporočati organom stranke, izvrševati sklepe in naročila vodstva oziroma načelstva, vplivati v smislu čl. 18, da se skliče zbor zaupnikov, udeleževati se zborovanj zaupnikov, glasovati, voliti in voljeni biti.

Čl. 16. Zaupništvo preneha:

a) če to sklene krajevni odbor in pri-trdi načelstvo stranke;

b) ko poteče triletna poslovna doba, in sicer z izvršenimi novimi volitvami.

Čl. 17. Zbor zaupnikov je vrhovna oblast v vseh zadevah stranke.

Izključno pa spada v področje zbora zaupnikov: volitev načelnika stranke in 3 podnačelnikov, določitev kandidatov pri volitvah v državni in deželni zbor, pri čemer se je sporazumeti z zaupniki in političnimi organizacijami dotičnega volilnega okraja, prememba pravilnika in razpustitev stranke.

Čl. 18. Zbor zaupnikov se snide na povabilo vodstva stranke najmanj vsako tretje leto, izredno pa po potrebi, ob času volitev, ali če vodstvo to sklene.

Zbor zaupnikov je tudi sklicati najpозnejše tekom enega meseca, ako to zahteva 100 zaupnikov s pismeno in lastnoročno podpisano vlogo na načelstvo stranke, katera more vsebovati tudi točke, ki jih je postaviti na dnevni red.

Za svoja zborovanja si zbor zaupnikov izvoli sam predsedstvo ter sklepa z nadpolovično večino navzočih;

le za premembo pravilnika ter razpustitev stranke je potrebna dvotretinska večina navzočih zaupnikov.

7. Vodstvo.

Čl. 19. Vodstvo stranke tvorijo:

a) načelnik stranke;

b) trije podnačelniki, kot posebni zastopniki stanovskih koristi;

c) po dva odposlanca iz vsakega sodnega okraja, katera izvolijo načelniki krajevnih odborov in načelniki pol. organizacij dotičnega sodnega okraja.

Volitve se vrše na sestanku načelnikov krajevnih odborov in političnih organizacij, katerega v to svrhu skliče načelnik krajevnega odbora na sedežu okrajnega sodišča.

Pri izbiri odposlancev je po možnosti upoštevati tudi zemljepisne razmere dotičnega sodnega okraja.

Čl. 20. Po dva odposlanca iz vsakega deželnozborskega volilnega okraja mesta Ljubljane, katera izvolijo krajevni odbori dotičnih volilnih okrajev.

d) Vsi državni in deželni poslani S. L. S.

V slučaju smrti ali trajnega zadržka sme vodstvo namesto odpadlega člana izbrati namestnika za toliko časa, da je mogoča redna dopolnitev.

Čl. 20. Članstvo vodstva preneha:

a) glede načelnika in podnačelnikov stranke ter odposlancev sodnih, oz. deželnozborskih volilnih okrajev mesta Ljubljane, s potekom triletnje poslovne dobe, t. j. dobe med dvema rednima sejama zaupnikov, in sicer z izvršenimi novimi volitvami;

b) glede poslancev z izgubo mandata, to pa šele z izvršenimi novimi volitvami.

Čl. 21. V področje vodstva spada posvetovanje in sklepanje o vseh važnejših zadevah stranke, kakor so: vprašanja organizacije in agitacije, časopisje stranke in drugo.

Izključno pa: določitev dne in dnevnega reda za zborovanja zaupnikov, navsvetovanje kandidatov zboru zaupnikov, volitev petnajstih članov načelstva, razsojanje sporov načelne važnosti, sporov o tolmačenju pravilnika in sklepov stranke, sestavljanje volilnih oklicev in določitev prispevkov somišljenikov v pokritje upravnih stroškov stranke.

Čl. 22. Seje vodstva sklicuje načelnik stranke najmanj dvakrat na leto.

Za sklepčnost je potrebno, da je navzoča najmanj ena tretjina vseh članov vodstva, ki sklepa z nadpolovično večino.

Čl. 23. 20 članov vodstva sme s pismeno in lastnoročno podpisano vlogo na načelstvo stranke zahtevati, da se najkasneje tekom enega meseca skliče izredna seja vodstva z določenim dnevnim redom. Istotako je na zahtevo 20 članov vodstva postaviti od njih predlagano točko na dnevni red seje zbora zaupnikov.

8. Poslanci S. L. S.

Čl. 24. Poslanci S. L. S. zastopajo stranko v državnem in deželnem zboru.

Izvrševati jim je v teh zastopih program stranke, kakor je izražen v resolucijah katoliških shodov, v kolikor morejo biti obvezne tudi za spremenjene razmere, v volilnih oklicih vodstva stranke, na podlagi katerih so bili izvoljeni, in v tem pravilniku.

V načelnih vprašanjih so vezani na sklepe zbora zaupnikov, odnosno vodstva, v taktičnih vprašanjih pa ravna po smislu sklepov, storjenih v klubih, katerim pripadajo.

V državnem in deželnem zboru in drugih javnih zastopih morajo biti poslanci združeni v klubih, zasnovanih sporazumno z vodstvom stranke.

9. Načelstvo.

Čl. 25. Načelstvo stranke tvorijo:

a) načelnik stranke in trije podnačelniki;

b) trije deželni in trije državni poslanci, katere izvolijo iz svoje srede deželni oziroma državni poslanci S. L. S.

c) nadaljnjih petnajst članov načelstva, katere izvoli vodstvo stranke tako, da so zastopani sorazmerno vsi sloji in stanovske skupine kakor: kmetijstvo, delavstvo, trgovina, obrt, rokodelstvo, šolstvo, zdravstvo, združništvo i. dr.;

d) od načelstva izvoljeni kooptirani člani, katerih sme načelstvo samo z dvotretinsko večino glasov izmed odličnih delavcev v javnem življenju izvoliti največ pet;

Istotako sme načelstvo v slučaju smrti ali trajnega zadržka na mesto odpadlega člana izvoliti namestnika za toliko časa, da je mogoča redna dopolnitev, to je do prve redne seje vodstva.

Načelstvo izvoli iz svoje srede tajnika in blagajnika stranke, katerih naloga je, stalno nadzirati in voditi pisarno, oziroma blagajno stranke.

Čl. 26. Članstvo načelstva preneha:

a) glede načelnika, treh podnačelnikov, voljenih petnajstih ter kooptiranih petih članov načelstva s potekom triletnje poslovne dobe, to je dobe med dvema rednima sejama zbora zaupnikov in sicer z izvršenimi novimi volitvami, odnosno z izvršeno novo kooptacijo;

b) glede poslancev z izgubo mandata, to pa šele z izvršenimi novimi volitvami.

Čl. 27. V področje načelstva spada: posvetovanje in sklepanje o vseh tekočih zadevah stranke, ki po pravilniku ali vsled izrednega sklepa niso izključno pridržane vodstvu ali zboru zaupnikov, zlasti vodstvo strankarske pisarne, vprašanja organizacije, agitacije, časopisja stranke, določitev dnevnega reda za seje vodstva, skrb, da se izvršujejo sklepi zbora zaupnikov in vodstva, nadzorstvo nad poslovanjem krajevnih odborov, sklepanje o predlogih razsodišča itd.

Čl. 28. Seje načelstva sklicuje načelnik redoma vsak mesec.

Za sklepčnost je potrebno, da je navzoča najmanj četrtina vseh članov načelstva, ki sklepa z nadpolovično večino.

Čl. 29. Šest članov načelstva sme zahtevati, da se skliče izredna seja načelstva z določenim dnevnim redom.

Šest članov načelstva sme zahtevati, da pride od njih predlagana točka na dnevni red seje vodstva.

10. Načelnik.

Čl. 30. Načelnik stranke zastopa stranko na zunaj; sklicuje in vodi seje vodstva in načelstva; skrbi, da se izvršujejo sklepi organov stranke; ukrepa v nujnih slučajih, kar smatra za potrebno v vseh onih stvareh, ki po tem pravilniku niso izrečno pridržane vodstvu, oziroma zboru zaupnikov, glede katerih ukrepov pa mu je poročati v prvi seji načelstva, oz. vodstva; določa in nadzira poslovanje tajništva stranke in pisarne ter blagajne stranke, zlasti pa pazi, da se v vsakem slučaju natančno izvršujejo določila tega pravilnika in da se vse življenje v stranki vrši po demokratičnoustavnih načelih.

V slučaju smrti ali daljšega zadržka ga nadomestuje prvi podnačelnik, v drugih slučajih le po njegovem naročilu.

11. Razsodišče.

Čl. 31. One spore v stranki, v katerih prizadeti somišljenik trdi, da se mu je zgodila krivica po organih stranke ali po posameznih somišljenikih, razsoja posebne razsodišče stranke, ki se na zahtevo prizadetega somišljenika sestavi tako, da imenuje vsaka prizadeta stranka izmed somišljenikov S. L. S. po tri prisednike, načelstvo stranke pa predsednika.

V slučaju, da nasprotna stranka na poziv načelstva tekom 8 dni ne imenuje prisednikov, jih izvoli načelstvo.

Razsodišču je pismeno ugotoviti dejanski stan, svoj izrek pa, ki mora ugotoviti, ali se je prizadetemu zgodila krivica ali ne, pismeno utemeljiti ter nemudoma sporočiti načelstvu, z nasvetom, kako bi bilo storjeno krivico popraviti.

O potrditvi razsodbe in poravnave sklepa načelstvo najpозnejše v prvi redni seji.

12. Volitve.

Čl. 32. Volitve na podlagi tega pravilnika je izvesti po listkih, ako dotični zbor sam ne sklene drugače;

načelnika stranke je voliti vedno po listkih.

13. Tajništvo, pisarna in dopisna knjiga stranke.

Čl. 33. Upravo stranke vodi posebno tajništvo in stalna pisarna, kjer je razpoložiti dopisno knjigo, v katero sme vsak somišljenik zapisati svoje želje in morebitne pritožbe.

Ljubljana, dne 16. aprila 1918.

Večeri ob Lemanu.

Spisal vseuč. prof. Maryan Morawski, S. J. Po tretji izdaji prestavil France Fr. Steš. (Dalje.)

Bielski.

Ce spada religioznost tako zelo k človeški naravi, kakor trdite, slava gospoda, vas vprašam: zakaj se nobeno verstvo ne sklicuje na razum in celo na srce ne, ampak vedno na neko posredovanje, na razodetje nadnaravnih bitij? Povsod nastopajo kake svete knjige — Veda ali Zend-Avesta, knjige King ali Pentateuh, Evangeliji ali Koran, ali nazadnje čudežna knjiga Mormona — katere vedno zahtevajo vero zato, ker so padle z neba! Ali ne govori to prej za umeten postanek religije? Ali ne dokazuje vse to, da so hlinili v temni starodavnosti prebrisani ljudje razmerje z nevidnimi močmi, da bi lažje vladali nad umom zemljanov? Torej večna povest o Numu in Egeriji.

Hainberg.

Gospod Bielski, kaj vendar govorite? Saj že ideja razodetja, že sama misel, da bi kdo mogel hliniti zvezo z božanstvom, sponira religijo. Ni torej mogoče izvora religije sploh izvajati iz hlinjenih razodetij; največ še, kar si moremo o tem misliti, je, da so se na podstavi že obstoječe religije med ljudstvom večkrat posluževali nekateri razodetja bodisi za oporo kake posebne verske oblike, ali pa da so pridobili kako politično vladno.

Gospodična Wilson.

Ce je ideja razodetja res tako splošna, kakor trdi gospod Bielski, dokazuje to vsaj, da hrepeni človeško srce za tem, da bi se mu božanstvo javilo.

Deville.

Morda pa se srce tudi megleno spominja na to, da je kdaj božanstvo v resnici z njim občevalo in mu kaj o sebi razodelo.

Bielski.

Naj bo že, kakor hoče, to bi do gotove meje še priznal, da religija najde zavetnika v srcu, v razumu pa sovražnika; toda ostane še vprašanje, če ne more človeštvo tako napredovati, da bi srce, prepričano po razumu o brezpredmetnosti svojih sanjarij in teženj, obrnilo te težnje k čemu drugemu, konkretnemu, na primer k umetnosti ali k človeštvu?

Siemionow.

Zdi se mi, gospod, da to, kar se je reklo o religioznosti kot zakonu človeške narave, že naprej izključuje tako metamorfozo. Toda, kaj naj to pravzaprav pomeni, kar Vi predlagate: da bi srce obrnilo svoje teženje h konkretnim predmetom, k umetnosti in človeštvu? Saj je vendar srce že od nekdaj bilo in je na tej poti; toda v tem je jedro, da te teženje sega še preko teh predmetov k nečemu, kar imenujemo religijo. Taka je narava teh te-

ženj. Imenovali smo jih nedoločene, one so pravzaprav neskončne; in zato, kakor znano, jih empirični predmeti ne upokoje in — kar je vredno, da se poudari — čim bolj so ti predmeti popolni, čim lepši so, čim bolj izbrani, tem bolj netijo te težnje in vzbujajo zavest o njihovi neskončnosti. Perspektiva napredka človeštva torej ne dovoljuje nadejati se prenehanja teh neskončnih hrepenenj, ampak nasprotno. Ne bom vam navajal, gospoda, pri dobrem obedu splošne fraze o nemožnosti nasititi človeško srce s stvarmi — čeprav na tihem mislim, da je v tej splošni frazi precej filozofije — dovolim si pa premotriti oba surogata religije, ki ju je predlagal g. Bielski.

Kadar gledate na sliko srednje vrste, jo gotovo ocenjujete, misleč na lepšo. Toda kadar gledate na najlepšo, na umetniško čopiča — ali kadar poslušate mojstrsko godbo — kaj se takrat zgodi? Zamislite se mogoče v lastne spomine, ali pa

opazujete človeka, kateri se dá ob taki veliki umetnini obvladati estetičnemu navdušenju. Kako hitro je postal resen, zbran je v sebi, gleda ali posluša z malo odprtimi usti in pridržanim dihom. Vidi se na njem, da ne misli na svet, da je v tem trenutku srečen. Toda njegov pogled ali sluh se zdi, da sega nekam dalje, za platno, za orkester. On sanja o absolutni lepoti; lepota sama na sebi, harmonija sama na sebi se javlja njegovi duši. — Vsi estetik ali pisatelji, ki so poskusili opisati to estetično zavzetje, so konstatirali, da se duša dvigne nad umetnino. Vzne se v nekem oziru k absolutnemu idealu, o katerem misel megleno sanja, ker ga ne more opisati, do katerega pa srce določno hrepeni.

Tako nam daje umetnost ravno ob svojih največjih delih, v trenutkih zavzetja — ravno v teh najbolj čutiti, da je ideal, po katerem težimo, onkraj nje, višje. (Dalej.)

Darovi.

Ij Društvo za varstvo vajencev v Ljubljani so darovali: Josip Kosler, veleposestnik 100 K, obrtnokreditna zadruga v Ljubljani 50 K, ljudska hranilnica in posojilnica v Škofji Loki 30 K, neimenovana dobrotnica 10 K, Fr. Urbanc 9 K. — Bog povrni!

Izkaz darov za oslepele slovenske vojake od meseca avgusta 1917 dalje.

Rozalija Miklavčič, Sv. Križ pri Litiji, 32 K; Katoliško politično društvo za radovljanski okraj 30 kron; Peter Kozina, Ljubljana, 30 K; Ivan Kogovšek, voj. kurat, 50 K; rodbina pl. Kastl, Ljubljana, 20 K; družba pri »Nacetu« 50 K; Franc Šmid, Brannica, 50 K; dekliška Marijina družba 30 K; neimenovana iz Loke 5 K; dr. Anton Lampret, Reka, 50 kron; neimenovani 2 K; zbirka Ivan Povše, Bučka, 19 K; Ignacij Fertin, župnik, Zasp, 100 K; Marija Seljak, Dunaj, 2 K; Andrej Zink, dekan, Opčina, 10 K; Karolina Leban, Zagreb, 20 K; A. Sušnik, Ljubljana, 50 K; poslovdne in pazniki tobačne tovarne v Ljubljani 38 K; Janez Miklavčič, župnik, Zavrca, 10 K; družina Skrinjar 20 K; Dora Gregorič, Steinklam, 1 K; neimenovana iz Begun pri Cirknici 50 K; Peter Kozina, Ljubljana, 30 K; zbirka Ignacij Paternost, St. Jakob ob Savi, 47 K; Ferdinand Omeje, Ljubljana, 10 K; zbirka šolske mladine, Stari trg pri Raketi, 28 K 70 vin.; Anton Kramer, Radovljica, 41 K 40 vin.; Gogola Ivan, voj. kurat, 35 K; Zagorjan Anton, Zagorica, 10 K; uradništvo »Žitoprometnega zavoda« 340 K; slov. kat. izobraževalno društvo v Središču 107 K; delavski zastopnik za mezdne in pritožne komisije v Ljubljani 12 K; uradniki »Gospodarske zveze«, Ljubljana, 185 K; neimenovani 3 K; Terbuhičev Evgen, Vel. Loka, 10 K; dr. Anton Vilinek, Bizeljsko, 15 kron 2 vin.; dr. Kunej Ferdo, Bizeljsko, 6 K; goriška begunka 2 K; Alojzij Musi, kaplan, Bizeljsko, 7 K; Revček Andrejček izpod Šmarne gore 20 K; Staziški Nikolaj, župnik, Primskovo, 2 K; zbirka Mohorjanov v Podrabi 75 K; zbirka Mohorjanov v Št. Vidu pri Vipavi 45 K; neimenovana, Št. Vid pri Vipavi, 50 K; Pišot Ivan, župnik, Bukovo, 10 kron; Lenger Marija, Ziri, 50 K; Saje Mihael, žpk., Skaručna, 3 K; Bonač, voj. kurat, 50 K; J. Štampil, Straasgongici, 10 K; šolsko vodstvo Smlednik 100 K; Vrtovec Jožef, Vel. Zablje, 10 K; Lavrinec Ferdo, župnik, Radovljica, 20 K; Jožef Dobrovec, župnik, Črna, 240 K 31 vin.; Simčič Alojzij, Postojna, 90 K; Stare Anton, Cegelnica, 2 K; izobraževalno društvo »Kviška«, Smlednik, 30 K; Javornik Josip, Zalna, 10 K; občani občine Moravče, okraj Litija, 310 K; župni urad Sv. Jurij ob Pesnici 10 K; omizje poslanca Turka pri »Struklju« 30 K; družina Ločnikar, Ljubljana, 35 K; Brozovič Vekoslav, kpl., Črnica, 20 K; neimenovana, St. Peter na Krasu, 20 kron; bralno društvo Gornjičgrad 30 K 10 vin.; Ivanka Jeglič, Ljubljana, 20 K; neimenovani, Dunaj, 10 K; zbirka »Slov. Naroda« dne 6. marca 40 K; Iretjerednik, Vrhnika, 50 K; Čitalnica, Šmarje pri Jelsah, 100 K; zbirka »Slov. Naroda« dne 13. marca 100 K; P. Bonaventura Savec, voj. kurat, 50 K; Zelnik Josip, župnik, Čemšenik, 20 K; zbirka »Slov. Naroda« 49 K 50 vin.; dr. Valentin Kršper, Ljubljana, 100 K; zbirka »Slov. Naroda« dne 20. marca 100 K; kat. slov. izobraževalno društvo Mengeš 186 K 17 vin.; župni urad Sv. Lenart nad Škofjo Loko 12 K; občinski urad Škofijan pri Mokronogu 50 K; zbirka »Slov. Naroda« dne 23. marca 165 K; zbirka župnije Zdiho pri Mozlju 49 K; Jankovič Fani, Toplice, 12 K; Stergar Anton, Kamnik, 50 K; zbirka šolskih otrok, St. Gotard, 100 K; omizje poslanca Turka, Ljubljana, 20 K; Verovšek Jurij, Ljubljana, 50 K; Verovšek Jurij in ga. Ana Jerše, Ljubljana, 10 K; Jankovič Fani, Zagorje ob Savi, 20 K; Pirih Andrej, Sentviška gora, 10 K; županstvo občine St. Janž 10 K; Leben Franc, Horjul, 10 K; blejska dekliška Marijina družba 200 kron; Soukup Ivan, župnik, Stara Oselica, 50 K; mariborski bogoslovci 70 K; Janežič Rudolf, ravnatelj in kanonik, Maribor, 10 K; nabrale dekleta Marijine družbe župnije Sv. Gora nad Litijo 77 K; Janko Barle, župnik, Ljubljana, 20 K.

Oddaja slame namesto sena. Deželno mesto za krmlila dobiva v zadnjem času samo slamo za krmo. Občine in drugi interesi, ki žele slamo v celih vagonih dobiti, naj se nemudoma, najbolje brzojavno, obrnejo na imenovani zavod s svojimi naročili. Vagoni slame so različno naloženi in imajo po 30 do 90 met. stot. slame. Slama se pošlje proti predplačilu 30 K za 100 kg ali pa proti povzetju. Manj kakor en vagon se ne razpošilja po železnici, ker posameznih bal železnica ne sprejema.

Krmlina pesa
prava severonemška, se dobi pri Sever & Komp., preje Peter Lassnik v Ljubljani, Marijin trg.

Malo posestvo
v Zojah pri Naklem se dá v najem. Več se izve pri IVANU KRTU v STRUŽEVEM PRI KRANJU.

Pozor, gospodinje!
Na občo željo naših slovenskih gospodinj, navedel sem razpošiljanje poštnih zavetkov s sledečo vsebino:

Kavni nadomestek s sladkorjem, lug, pralno milo, škrob, plavilo, dišave, kocke za juho in golač, čaj, vaniljni sladkor, pecilni prašek, sladkor in francosko žganje. — Ta celi zavitek stane samo 50 kron ter se prosi 10 kron predplačila, ostanek pa po povzetju.

Z odličnim spoštovanjem
F. ŠIBENIK, Adria-izdelki, Zagreb.
Prosi se za točni naslov.

Zahvala.
Povodom bridke izgube našega ljubljanskega brata oziroma strica, gospoda

Mihaela Zalar
izrekamo tem potom našo zahvalo za vse dokaze iskrenega sočutja.

Posebej se zahvaljujemo preč. duhovščini, gg. uradnikom in oročnikom, slavnemu odboru Mestne hranilnice, občinskemu zastopu in gasilnemu društvu, vsi v Radovljici ter mnogobrojnemu občinstvu za častno spremstvo; osebito slavni Mestni hranilnici v Radovljici za krassen venec. Hvala vsem in vsakemu posebej.

Radovljica, dne 24. aprila 1918.

ZALUJOČI OSTALI.

Proda se lepa plemenska kobila
Več se izve v kavarni Prešern, Ljubljana.

Kupi se majhna hišica
z vrtom.
Ponudbe na upravo lista pod »hišica«.

Čevlje iz usnja za strapac
z lesenimi podplati v vseh velikostih.

Sandale z upogljivimi lesenimi podplati, kakor tudi

Nizke čevlje za dame iz vojne platna ali usnja z močnimi usnjenimi podplati, dobavljajo zopet, dokler je kaj zalogo

B. Gottfried, izvoz čevljev
Dunaj IV. Wiedner Gürtel 50, odd. 1
Ilustrovan cenik proti znamki 15 vinarjev.

deklet
IŠČE SE za plemiški grad pobožna, zdrava, slovenska
ki še nikjer ni služila. Ponudbe na 1359
HEDVIKO SCHWEIGER, Vinica pri Ormožu.

KUPITI želim irgovsko opravo
dobro ohranjeno (stelaže in puli). Naznanilo velikosti in cene naj se pošlje na naslov:
JOSIP FRENETIČ, LANDOL, p. POSTOJNA. 1356

Prostovoljna dražba
čebelarških potrebščin
se vrši v nedeljo, 28. aprila t. l. ob 2. uri popoldne v Dravljah št. 92 pri Ljubljani. Ravnotam se odda

STANOVANJE, obstoječe iz dveh sob in kuhinje. 1353

Učenka
SE SPREJME v trgovino, od 14—15 let stara, zmožna slovenskega in nemškega jezika ter iz poštene hiše. Prednost imajo one z dežele.
JOŽEF ELSNER, LITJA.

Naznanilo.
Staroznana
pizenska restavracija Schmidt
Ljubljana, Gradišče 2

je zopet v polnem obratu in otvorjena za p. n. goste, ker je razpuščena častniška kuhinja 2. etap. štacij. poveljstva.

Izborna kuhinja po meščanskih cenah, PIVO, IN VINOTOČ TUDI ČEZ DAN IN TUDI ČEZ ULICO. — Velik senčnat vrt. — Velepoštovanjem
JOSIPINA SCHMIDT, restavraterka.

Uinski sodi
tudi rabljeni, različne velikosti, se kupijo. Ponudbe na »Rosenkranz«, poštni predal, Ljubljana.

2 delavski stanovanji
SE ODDASTA družinam z odraslimi otroci pod pogojem, da njihovi člani pomagajo pri delu na polju ali pri stavbah. Več se poizve pri stavbeni 1287
IVAN OGRIN, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 8.

Kupi se dobro ohranjena
konjska oprema (angl.)
Kdor jo ima na prodaj, naj pošlje svoj naslov in navede ceno pod »Konjska oprema« na upravo lista.

Rislo vodo in vino
razpošilja
A. OSET, pošta GUSTANJ, Koroško.

Krapina- Toplice zdravlje
(Hrvatsko) revmo ischias
Pojasnica in prospekt zastoj.

Dobra oskrba zagotovljena!
Kupi se nekaj dobro ohranjenega

pohištva
in sicer: 2 kompletni postelji, 2 nočni omarici, 1 divan, 2 visoki in 1 nizko omaro za obleko, 1 umivalnik, 1 sobno in 1 kuhinjsko mizo, nekaj stolov ter 1 kuhinjsko omaro.

Ponudbe z navedbo lesa in cene naj se pošljejo na upravo lista pod »Pohištvo 1371«.

Barve
za barvanje volnenega, svilenega in platnenega blaga se dobijo sledeče: črna, siva, modra, zelena, rdeča, rjava in lila v zavitek po 60 vin. v trgovini

Karl Loibner
»PRI ZVONCU«, CELJE.

Vsak si lahko barva obleko in platno sam! Za eno žensko obleko 7 zavitek barve
Za eno žensko bluzo . 3 " "
Za eden predpasnik . 2 " "

Izvršujejo se tudi poštna naročila! — Vsakemu naročilu se priloži slovensko navodilo! 1366

Komenda na Reberci, p. Miklavac na Koroškem, PRODA na svojem posestvu na JEZERSKEM

1500 m³ stoječega lesa
skoraj vseskozi smreke, potom ofertov. Ponudbe do 2. majnika 1918 na imenovano, kjer se dobijo tudi natančne informacije. 1350

Slovenske narodne pesmi
Priredil in izdal podpisani.

za citre in petje.
Izšel je IX. zvezek. Vsebinska, kakor v prvih šestih, narodne domoljubne pesmi. Vsled vedno večje draginje je cena zvezkom sploh po K 3.—, Kdor pošlje denar naprej, dobi zvezke poštne prosto. To je najhitreje in najceneje. Priporočam se!

IVAN RIFERLE
V LJUBLJANI, Krojaška ulica 8, II. nadst.

LIPIK svetovno kopalnišče zdravi zanesljivo
(Slavonija) prebavo, otroške bolezni, notranje bolezni

s kopelji, blatnimi masažami, pitjem, solnim in električnimi kopelji.

Oskrba od strani ravnateljstva združena s kopelji. Restavracija, kavarna, slaščičarna v lastnem obratu. Glasbena godba. Izborna oskrba. Stanovanje in kopeli v isti hiši. Prospekte pošilja kopalniško ravnateljstvo.

Radioaktivni, alkalično-murijski, jod vsebujoči termalni vrelci.

Zdravljenje z vodo. Za vsako noč kronovino je rezerviranih 50 postelj.

Ustanovljeno l. 1893.
UZAJEMNO PODPORNOST DRUŠTVO v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poročstvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7½, 15 ali 22½ letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4½%.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848,40 kron. Deležikov je bil koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Par trpežnih čevljev
naredim tistemu, kateri mi more preskrbeti 100 kg krompirja za seme.
MATEJ OBLAK, VIČ - GLINCE 93.

Iščem za takoj dobro, skrbno in pošteno, če mogoče že priletno
gospodarico
k velikemu posestvu in številnim otrokom brez matere. Cenjene ponudbe na naslov:
Rudolf Makarovič, Novomesto.

Ženitna ponudba.
Inteligenten mladenič 35 let, obrt. mojster v prijaznem mestecu na Spodnjem Štajerskem, neomadeževane preteklosti, z 10.000 K prihranjenega denarja in pohoistvom, pozneje še nekaj dolet, se želi v svrhu ustanovitve lastnega doma seznaniti z mladenko (tudi vdove niso izključene) s primernim premoženjem, eventualno priženiti. Ima veselje za posestvo, istotako za kupčijo ali podobno. Morebitne ponudbe, ako mogoče s sliko, katera se vrne, se prosi prijazno pod »Naveličani samotar 1321« na upravo »Slovenca«. Tajnost zasigurana.

Srbečico, lišaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir, zakonito jamčeno »Skaboform« rujavomazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 230 veliki K 4—porcija za rodbino K 11—Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jellenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520
Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!

GARJE
srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. Prodaja in razpošilja lekarna Trnkoczy v Ljubljani, zraven rotovža. 1212

Prva slovanska tovarna igralnih kart začne prihodnje dni z
zopetno prodajo
svojih slovanskih igralnih kart.

Vprašanja in korespondenco na: »Komisijska prodaja prve slovanske tovarne igralnih kart v Ljubljani«.

Razpis ustanov.
Na c. in kr. mornariški akademiji je oddati v šolskem letu 1918/19 štiri od dežele kranjske ustanovljene, po velikem admiralu Antonu Hausu imenovane ustanove za sinove neimovitih slojev prebivalstva kranjske dežele.

Splošni pogoji za sprejem v prvi letnik c. in kr. mornariške akademije so:

1. Domovinstvo na Kranjskem;

2. Telesna sposobnost za mornariško vzgojo in bodočo vojno službo na morju; to sposobnost je dokazati po »Predpisu za zdravniško preiskavo pomorskih aspirantov in prosilcev za sprejem kot gojenca c. in kr. mornariške akademije«, izdanem z mornariškim pravilnikom v XXII. komadu leta 1902 (za poveljstva in zavode c. in kr. vojske januarja l. 1903);

3. Zadovoljivo нравno vedenje;

4. Izpolneno štirinajsto in neprekoračno šestnajsto leto starosti;

5. Z najmanj zadovoljivim (dobrim) uspehom dovršeno dosedanje šolanje in sicer: štirje nižji razredi kake javne tužemske srednje šole ali ravno toliko letnikov kake vojaške nižje realke z nadaljnjim pogojem, da je prosilec dobil v matematiki najmanj red »dobro«.

Prošnje za eno gori omenjenih ustanov v svrhu sprejema v c. in kr. mornariško akademijo je poslati deželnemu odboru vojvodine Kranjske in to najkasneje do 1. junija t. l.

Pozneje došle prošnje se ne bodo vpoštevale.

Izključujejo se prosilci, ki imajo v prvi vrsti pravico do kakega caričnega mesta.

Prošnji je priložiti:

1. Krstni list;

2. domovinski list (mladeničev);

3. izpričevalo vojaškega zdravnika;

4. izpričevalo o cepljenju koz, če cepljenje ni potrjeno v zdravniškem izpričevalu;

5. vsa spričevala srednje šole in sicer tudi zadnje spričevalo od I. semestra;

6. spričevalo o premoženju, potrjeno od pristojnega županstva in župnega urada in ravno tako npravnstveno spričevalo.

Prošnje je kolkovati s kolkom za 2 kroni, vsako prilogo pa s kolkom 50 vin., če že ni ital kolkovana.

Prošnje smejo vložiti samo starši (oče, ali če njega ni, mati ali varuh).

Kranjski deželni odbor
v Ljubljani, dne 20. aprila 1918.

Rekvizicij na Kranjskem ne bo.

Dunaj, 24. aprila. Poslanec Jarc je danes posredoval v osrednjih uradih glede rekvizicij žita v južnih deželah. Dobil je zagotovilo, da pridejo v poštev le one dežele, ki so v zastankih, da pa so južne dežele, med njimi Kranjska, od teh rekvizicij izključene.

Politične novice.

+ **Pravilnik S. L. S.** Današnji številki smo priložili novi pravilnik S. L. S., ki je bil izdelan v smislu naročila zadnjega shoda zaupnikov S. L. S. Svoje somišljenike prosimo, da ga natančno proučijo in ga shranijo. Na podlagi tega pravilnika se bo takoj začela podrobna krajevna organizacija stranke po navodilu, katerega bodo naši zaupniki prejeli od tajništva S. L. S.

+ **Nemški radikali v opoziciji proti Seidlerju.** V seji nemške radikalne stranke dne 24. t. m. je poslanec Heine predlagal, naj vstopijo Nemci proti Seidlerju v opozicijo. Sklepali bodo o tem prelogu, ko se izjavijo še druge nemške stranke.

+ **Promet z bankovci in dolgot.** V finančnem odseku ogrske poslanske zbornice je povedal finančni minister Popovics, da je bilo dne 15. aprila t. l. v prometu 20,3 milijarde bankovcev. Treba je pa vpoštevati, da je sedaj prometno ozemlje širše nego preje in se tudi preobilica denarja ne čuti več tako močno. Skupni ogrski dolg v avstro-ogrski banki se zadnji čas ni zvišal in znaša 6,2 milijardi K. Vojni stroški Ogrske so se nekoliko zvišali in znašajo sedaj 750 do 800 milijonov kron mesečno. Za mobilizacijske stroške je dala doslej Ogrska 20,870 milijonov kron. Ogrski državni dolg pa znaša nom. 15,31 milijonov kron. Drugi tekoči dolgotovi 10,865 milijonov kron; skupaj vsi dolgotovi 26,847 milijonov kron.

+ **Poljsko kolo ima 1. majnika sejo,** v kateri bodo razpravljali o dogodkih v Krakovu, ki so se zgodili 16. in 17. t. m.

+ **Razpust poljske legije.** V seji brambnega odseka 23. t. m. je odgovarjal brambni minister Czapp na vprašanje radi razpusta poljske legije, ki so ga stavili nekateri člani Poljskega kola. Rekel je, da so pri razpustu postopali z vsemi bivšimi člani tega zbora tako, kakor se postopa z osebami oborožene sile. Poljski državljani se odpošljejo k poljski armadi; kakor hitro bo določeno, kam naj odpotujejo in se o tem zdaj pogajajo; nemški državljani se odpošljejo v Ratibor.

+ **Cesar za ogrsko volilno reformo.** Iz Budimpešte poročajo dne 24. t. m.: V političnih krogih pripovedujejo, da bo ob enem z imenovanjem kabineta izšlo vladarjevo lastnoročno pismo, v katerem bo naglasil hrabrost ogrskega naroda tekotom vojske in izjavil, da se bodo vse stare želje naroda glede zavarovanja samostojnega narodnega življenja kakor tudi želje glede armade in gospodarstva izpolnile. Vladar bo ukazal, naj se volilna pravica reši nujnim putem in če bi se v sedanjem parlamentu ne mogel doseči sporazum, bo dovolil, da se zbornica razpusti in razpiše nove volitve.

+ **Pred rešitvijo ogrske krize.** Dne 28. t. m. je bil ministrski predsednik dr. Wekerle pri cesarju v daljši avdijenci; kasneje je obiskal zunanjega ministra Buriana. Popoldne se je vrnil v Budimpešto. Po avdijenci je izjavil, da mu cesar ni poveril sestave nove vlade in da sploh »ni več aktualen«. Imenik nove vlade, ki naj bi jo sestavil Jožef Szterenyi, smo že včeraj priobčili. A kakor poročajo iz Budimpešte 24. t. m., je imenovanje Szterenyija za ministrskega predsednika zadelo na težkoče. Odločno so se izrekli proti njemu posebno socialni demokrati, ki so v svojem glasilu podali izjavo, da se bodo najostreje borili proti vsaki vladi, ki bi bila pripravljena od načrta predložene volilne reforme le za las odjenjati. Ob enem so napovedali delavci za 1. maj splošen štrajk in manifestacije za volilno pravico. — Proti Szterenyiju sta se izjavila tudi grofa Ivan in Aladar Zichy ter grof Julij Andrássy.

+ **V ogrski poslanski zbornici** je dne 24. t. m. finančni odsek predložil poročilo o proračunskem provizoriju in davčni predlogi. Zbornica je sklenila, da bo 25. t. m. zopet seja z dnevnim redom: proračunski provizorij. Nato je posl. Szabo interpeliral radi rekvizicij z vojaško asistenco na deželi, kar da vzbuja največje pomisleke.

+ **Tisza o krizi.** Sinoči se je narodno delovna stranka posvetovala o indennitetni predlogi. Grof Tisza je rekel, naj se indennitetna predloga dovoli, da se morejo zagotoviti normalne državne finance. Glede na krizo je izjavil: Prejšnja vlada se je v vprašanju volilne preosnove vezala na trmasto stališče, ki je bilo v protislovju z velikimi političnimi koristi, ki so zahtevale, da se reši to vprašanje, a bila je tudi v protislovju z v tej smeri večkrat izrecno izraženo željo vladarja. Vse naše

politično delo obstoji v tem, da pri rešitvi vprašanja o volilni preosnovi obvarujemo narod pred nevarnostmi najskrajnejšega radikalizma. Na posvetu so sklenili glasovati za indenniteto.

+ **Hrvatski sabor** je sklican na 27. april 1918.

+ **Rizov umrl.** Dne 23. t. m. je umrl v Berlinu bolgarski poslanik D. Rizov, ki je bil na svojem mestu od oktobra 1915.

+ **Vsenemci groze z nemškim mečem.** 20. t. m. so obhajali vsenemci na Dunaju običajno Bismarkovo slavo. Slavnostni govornik Kernreuter je seveda govoril o slovanski nevarnosti. Kakor dva jeklena klina se zadirata čestvo in slovenstvo v nemško ozemlje: prvo na severu v smeri Norimberka, drugo na jugu proti Gorici. Oba slovanska klina oklepata notranjeavstrijsko nemštvo in zapirata Nemčiji in nemški Avstriji pot v Trst. Ako dovolimo, da se bive nemško zvezno ozemlje predre s samostojnimi slovanskimi državami, potem smo svojo narodno dolžnost in poslanstvo, biti nasip nemštva proti vzhodu in jugu, zatajili in izdali! Kaj takega ne bi dolgo preživeli, kajti skorajšnja politična, narodna in gospodarska smrt vzhodnomarškega nemštva bi nam bila zaslužena kazen. »Toda tisti, ki nam hočejo zastaviti pot v Trst, bodo zadeli na mogočno oviro, našli bodo kakor iz groba dvigajočo se železno pest Bismarkove besede: »Kdor se dotakne Trsta, zadene ob konico nemškega meča!« In kaj to pomeni, so sedaj izkusile čisto drugačne sile. Nato je govornik izvajal, da zahtevajo vsenemci tako zveznopravno razmerje z Nemčijo, da bo nemška narodnost trajno zavarovana. V notranjosti zahtevajo uzakonjenje nemškega državnega jezika in z državnim temeljnim zakonom naj se prepere vsaka slovanska avtonomija. — Na drugem mestu prinaša »Alldeutsches Tagblatt« kot opomin iz vsenemškega programa bodočnosti naslednjo točko: »Dokler se ne sklene zveznopravno razmerje z nemško državo, se mora v postavo najdenih zastopih in izven njih ter v avtonomnih korporacijah z vsemi sredstvi preperečiti vse, kar bi moglo pospeševati poslovanje in raznemčevanje nemške Avstrije.« Vsenemški slepoti ni pomoči.

+ **O grofu Czerninu.** Dr. Someregger objavlja v »K. Tagblatt«-u dopis z Dunaja: »Iz zadnjih dni«, ki se bavi z odstopom grofa Czernina, ki ga je pa celovška cenzura precej razcefrala. Pravi, da se je nevolja zoper grofa Czernina pričela, ko je, dasi se je ministristvo in dvor dolgo branilo, s trdo roko spravil glavnega urednika »Neue Freie Presse«, žida Morica Benedikta v gosposko zbornico, kjer ga pa niti levica ni hotela sprejeti v svoje vrste. Bil je torej fiasco, a Czernin je le imel v javnosti močnega zagovornika. — Dosegel je več uspehov, govor (pri bogato obložen mizi) v Budimpešti dne 2. oktobra 1917 da je bil sijajen, a težave zanj so se začele. Prvi povod je bilo holmsko vprašanje, pomota v zunanji in notranji politiki. Poljaki so bili ogoljufani, njih upravičene zahteve močne, a naša javnost vsled naših bednih časnikarskih razmer ni zvedela zanje. — Njegov govor dne 2. aprila t. l. je položaj zopet poostil. Politično tankočutna ušesa so takoj vedela, da je to beseda odhajajočega, ki se hoče ob odhodu še postaviti. Tako je mogel govoriti samo minister, ki je vedel, da mu za konec krize ne bo več skrbeli. Na večino nista mogla več misliti ne on, ne dr. Seidler, in zato se niso sklicale ne delegacije, ne državni zbor. (Dolge zaplenjenosti.) Zdihujemo pod premočjo Ogrske; grof Czernin se temu ni ustavljal. Pod baronom Burianom gotovo ne bo bolje; pomore le notranje-politična ojačitev Avstrije. — Krščansko-socialni dopisnik hvali pa dalje Czernina, da se je vmešaval v notranjo politiko, češ da je dr. Seidlerjevo vodstvo od dne do dne za Nemce bolj nezadostno. Nastal je tako dualizem tudi v notranji naši politiki, položaj je postal vedno bolj neznošen. Gotovo bi bil ostal Czernin močnejši, pa prišli so novi zapletljaji, namreč dvoboj Czernin — Clemenceau, ki ga je provzročil Czernin. Končal se je nesrečno. Svetu se je neusmiljeno pokazalo, da je Francija ovira miru. Ali Clemenceau se je močeval s cesarjevim pismom. — Zakaj je Czernin tako govoril, je nepojasnjeno. (Zaplenjen velik del.) Prava pojasnitev teh dogodkov za zdaj ni niti mogoča, niti koristna. Veliki njegovi uspehi mu zagotove častno mesto, kar je priznal tudi cesar v pomirjevalnih besedah. Naša pot nam je jasno nakazana: Neomajno k cesarju in državi! Tja nas kliče ne samo naša dolžnost, marveč ne manj naša dobro umevanja narodna korist. — Tako izvajanja imenovanega nemškega politika, ki so se nam zdela vredna, da jih zabeležimo. Liberalni listi pišejo zdaj o tej poti Nemcev pač čisto drugače!

+ **Tudi Livonijo in Estonijo** bodo Nemci anektirali. O nadaljnjih aneksijskih načrtih nemške vlade piše »Arbeiter-Zeitung«: »Mir v Brestu je od Rusije ločil štiri dežele: Kursko, Litvo, Poljsko in Ukrainjo. Glede Ukrainje je Rusija pri-

znala, da te tri dežele niso več del Rusije in da lahko osrednje velesile državni red teh treh dežel »v soglasju« z njihovim prebivalstvom uredi, kakor se jim poljubi. Čisto drugače pa govori pogodba v Litovskem Brestu o Livoniji in Estoniji. Obe te dve deželi tudi po mirovni pogodbi v Brestu nista odtrgani od Rusije. Pogodba je dala Nemčiji edinole pravico, da ti dve deželi se »policijsko oblastjo« zasede, dokler ne bo zopet napravljen red. Ta časna okupacija ničesar ne spreminja na tem, da sta Livonija in Estonija tudi danes še, tudi po »nemškem miru« v Brestu, del ruske države. To je tudi nemško državno vodstvo izrecno priznalo. Ko je državni zbor razpravljal o miru v Brestu, je državni podtajnik baron Busche izjavil, da spadata obe deželi k Rusiji. To je pravni položaj. Sedaj pa politikal V ponedeljek je državni kancler grof Hertling odposlanstvu, ki je prišlo iz Estonije in Livonije, dejal, da je nemški cesar pripravljen sprejeti obe deželi pod varstvo države in ju podpirati pri njunem poskusu, da se odcepita od Rusije. Njuno željo, da se z nemško državo združita v personalni uniji, bodo dobrohotno proučili. Državni kancler tedaj ne trdi, da sta bili obe deželi že z mirom v Brestu odcepljeni od Rusije; trdi samo, da se sedaj, po mirovnem sklepu, želita odcepiti od Rusije, kateri še vedno pripadata, in jima v ta namen zagotavlja pomoč države. Par tednov potem, ko je bila podpisana pogodba, s katero se je Nemčija zavezala odsej živeti z Rusijo v miru in prijateljstvu, izjavlja nemški državni kancler javno, da hoče Nemčija dve ruski provinci podpirati v stremeljenju, da se ločita od Rusije. Preostaja tedaj samo še en pravni naslov za Nemčijo, moč nje-nega orožja. Ta »pravni naslov« je seveda neizpodbiten. Rusija je tako oslabljena, da si bo skoro gotovo morala pustiti dopasti tudi to amputacijo. Kaj naj tedaj Nemčijo ovira storiti, kar je koristnega? Seveda, vojska se bo s tem najbrže podaljšala. Kajti Amerika v tem ne bo spoznala Wilsonovih načel, o katerih je še pred enim mesecem izjavil grof Hertling, da jih sprejme; in Angleška in Francoska se bosta branili do zadnje kaplje krvi, če stremlj Nemčija na vzhodu za gospodovalnim sistemom, ki ji zagotavlja nadvlado na celine, vse druge celinske države pa bi ponižal za države drugega reda.

+ **Czernin-Clemenceau.** Italijanski listi poročajo iz Pariza: Clemenceau in Francin Bouillon sta želela, naj se z akti o pogajanjih z Avstro-Ogrsko peča le komisija, v kateri bi bilo samo pet parlamentarcev. Poslanec Borgeos se je pa skliceval na poslovnik in rekel, da gre vsakemu poslancu pravica, vedeti, kakšne postavne načrte in spise predloži vlada komisiji. Zagrozil je s pripetljajem v zbornici, če se mu ne dopuste upogledi v akte.

+ **Churchill o položaju.** Munijski minister je govoril odposlanstvu ameriških delavcev. Rekel je: Dogodki, ki jih je provzročila nemška ofenziva, nas nikakor ne vznemirjajo. Pač so naše izgube zelo težke, a zadali smo težke izgube tudi sovražniku. Naši moči to, kar je pridobil sovražnik na ozemlju, nikakor ne škoduje. Tudi naši francoski zavezniki niso trpeli nobene škode vsled izgub našega ozemlja. Kljub zelo veliki premoči in znatnim žrtvam ni priboril sovražnik nobenih odločilnih uspehov. Pod pritiskom boja smo pridobili v Angliji vojaški službi več stotisoč mož, ki bi brez tega moralnega pritiska ne bili vstopili v vojaško službo. Dogodki na bojiščih so vplivali tako, da smo pozvali dozdaj pod orožje več mož, kolikor jih je padlo v bitki. Dogodki so v Ameriki in Franciji ravno tako učinkovali, kakor je svoj čas učinkovala ofenziva osrednjih velesil proti Italiji v Franciji in v Angliji. Nemci so le dosegli, da so se sile, ki stoje proti njim, pomnožile za nad en milijon vojakov.

+ **Pogajanja Francozov z Avstro-Ogrsko.** »Manchester Guardian« piše: V Parizu splošno sodijo, da so se lani pogajanja z Avstrijo in Ogrsko zato izjalovila, ker je vložila Italija svoj veto. Te govornice so prisilile Sonnina, da je zadevo pojasnjeval, a pojasnila niso bila posebno jasna. Koristi vlad in narodov zahtevajo, da se vsa zadeva bolj razsvetli. Komisija francoske zbornice za zunanje stvari se ni zadovoljila s spisi, ki jih je v tej zadevi predložilo ministristvo in mu je predložila vprašalno polo. »Manchester Guardian« zahteva, naj se s to zadeva peča tudi podobna komisija v angleški poslanski zbornici, ki naj preišče celo zadevo.

+ **Parlamentarno nadzorstvo italijanske zunanje politike.** V italijanski zbornici se je stavil 23. t. m. predlog, naj se uvede parlamentarno nadzorstvo zunanje politike.

+ **Splošna stavka v Irski.** »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča iz Londona: V celi Irski, razven v Ulstru, je 23. t. m. v znak protesta proti uvedbi službene dolžnosti počivalo delo. Vlaki niso vozili. Vse trgovine so bile zaprte. Pliarne in elektrarne so počivale, časopisi niso izšli. Povsod so prirejali shode proti službeni dolžnosti.

+ **Kriza v japonskem zunanjem ministristvu.** Odstopil je japonski zunanji minister Motono; naslednik mu je notranji minister Goto.

+ **Bivši car in boljševiki.** »Havas« poroča iz Petrograda: Boljševiki carja Nikolaja ne bodo obsodili.

Zaupni sestanek duhovnikov-somišljenikov S. L. S.

Po dogovoru s somišljeniki in potem, ko sem obvestil presvetlega knezoškofa, vabim najvljudneje vse sobrate duhovnike, ki so somišljeniki S. L. S., na zaupni sestanek, ki se bo vršil v ponedeljek, dne 29. aprila ob 2. uri popoldne v dvorani Kato-liške tiskarne (III. nadstropje).

Razgovarjati se nam bo o zelo važnih in perečih vprašanjih. Zato prosim vse sobrate, da se vabilu po možnosti zanesljivo odzovejo.

Prelat ANDREJ KALAN.

Napelost med Nemčijo in Holandsko.

Med Nemčijo in entento se je začel tih boj za Holandsko. Na zahtevo entente glede ladijskega prostora je odgovorila Nemčija s celo vrsto zahtev. V svoji noti očita Nemčija Holandski, da je z odstopom ladij prekršila svojo nevtralnost. Nemčija zahteva prostost za prevoz peska in prodca, raven tega tudi prost prevoz vojaštva in municije skozi Holandsko v Belgijo. Tako poročajo angleški listi. »Vossische Zeitung« pojasnjuje stvar takole: »V zadnjih dneh je stavila nemška vlada Nizozemski vrsto zahtev, posebno glede plovbe po Renu, preskrbe železniških voz in glede pričakovanih dogovorov Nizozemske z entento o ladijskem prostoru in dovozu živil. Bistveno gre za to, da spriče zelo dalekosežne uslužnosti holandske vlade nasproti Angliji in Ameriki Nemčija ne bi bila oškodovana.

22. t. m. se je z nemškimi zahtevami pečal nizozemski ministrski svet. »Vet Vaderland«, zmerno liberalno glasilo, vé poročati, da se je v večini točk dosegel sporazum. »Handelsblad« pa konstatira, da se o železniškem prometu po limburgski progi, kakor ga želi Nemčija, še pogajajo, a da se bo vsekakor dosegel sporazum tudi v tej točki.

»Het Vaderland« pripravlja na odstop sedanje liberalne vlade, ki je na krmilu od leta 1913., in na sestavo koalicijske vlade.

Dnevne novice.

— Cesar je podelil nadvojvodu Maksu radi njegove hrabrosti pred sovražnikom red železne krone tretje vrste z vojno dekoracijo in meči.

— **Pokojnino državnega učiteljskega oboja izboljšane.** »Wiener Zeitung« objavlja odredbo o ugodnostih učiteljem državnih srednjih in nižjih učnih zavodov, če so med vojsko služili v vojaški službi.

— **Člani »Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju«** se vabijo, da se zglase v društveni pisarni v Gosposki ulici št. 3, vhod skozi dvorišče, in sicer dne 3. maja člani in članice s člansko št. 1 do 100, dne 4. maja s št. 100 do 200, dne 6. maja s št. 200 do 300, dne 8. maja s št. 300 do 400, dne 10. maja s št. 400 dalje, vsak dan od 6. do 8. ure zvečer. Vsakdo naj prinese s seboj člansko izkaznico. Več pove okroglica, ki se je pri pobiranju članarine v vsakem uradu s potrdili vred izročila.

— **Kat. del. društvo na Jesenicah** naznanja, da se bo v nedeljo, dne 28. t. m., ponavljala Anzengruberjeva igra v sedmih slikah »Krivoprisežnik« v društveni dvorani »Delavskega doma« na Savi. Začetek ob pol 8. zvečer, vstopnina ista. Predprodaja vstopnic se vrši v petek in soboto pri blagajniku g. Maksu Ženu na Savi 171. Starše prosimo, da naroče otrokom, naj se med predstavo mirno in vljudno obnašajo in ne delajo nemira, ki moti igranje in poslušalce.

— **Črn ročni kovček** je zamenjal nekdo 18. t. m. v jutranjem gorenjskem vlaku. Odda naj ga proti vrnitvi svojega v Ljubljani, Poljanska cesta št. 18, I. nadst., levo.

— **Prvi profesorji medicinske fakultete v Zagrebu.** Cesar je imenoval primarije dr. Wickerhauserja, dr. pl. Čačkovića Vrhovinskega in dr. viteza Maškega Bosnodolkega za redne javne profesorje na medicinski fakulteti v Zagrebu.

— **Stavci** so pričeli stavkati v zagrebških tiskarnah. Listi ne izhajajo.

— **Za častnega občana** je imenoval soglasno občinski odbor na Gori pri So-dražici deželnega poslanca g. K. Škulja v priznanje zasluga, ki si jih je pridobil v blagor občanov in prospeh občine.

— **Nakaznice** na sladke reči diabetikom je uvedlo finančno ministristvo. Nakaznice bodo izdajale politične oblasti.

— **Železniška policija.** Ustanoviti nameravajo železniško policijo; šefa bosta

na Dunaju in v Budimpešti. Monarhijo nameravajo razdeliti v 32 železniških policijskih okrajev.

— Tarife na ogrskih državnih železnicah bodo zopet zvišali. Železničarjem ogrskih državnih železnic povišajo njih dohodke, za kar bodo izdali 87.700.000 K.

— Razpošiljanje blagovnih vzorcev na armado na bojišču je pod obstoječimi pogoji odslej dovoljeno tudi na vojnopoštne urade 296, 379 in 564, ustavljeno pa na vojnopoštne urad 221.

— Namesto venca na grob ognjičarja g. Julija Pečirerja so zbrali častniki in moštvo prov. traina polj. artiljerijskega polka št. 28 51 kron za oslepele vojake.

Primorske novice.

p Družinska tragedija. 33letna Eliza Cecconi, mati štirih otrok, je 23. t. m. zjutraj ustrelila svojega moža 37letnega Maria Cecconi, uradnika v mestni bolnišnici v Trstu, ko je še ležal v postelji. Nato je šla v drugo sobo, zbudila in oblekla svoje otroke — najstarejša hčerka 11 let, najmlajša 8 mesecev — jim rekla, da oče še spi, ker je bolan in jih odvedla k sosedni stranki v varstvo, češ da mora iti po meso. Šla je pa na policijo, kjer se je naznala. Mož je imel vsa leta zakona razmerje z drugimi ženskami, svojo ženo je surovo pretepal, ji ni dal nikakih prispevkov za družino, nasprotno kakor so izpovedali otroci, je celo doma jemal živila, ki so jih dobivali od aprovizacije in jih nosil »gospodičnik«. Svoji ženi je vedno grozil, da ubije njo in otroke. Sedaj ga je prehitela. Ženo so zaprli. Sicer pa pravi, da ga ni hotela ustreliti, marveč samo ostrašiti.

p Umrl je v Mošnjah šestinšestdesletni Andrej Cotič, bivši grajski oskrbnik v Rubijah na Goriškem. Bil je zlata slovenska duša. Vsem Mošnjanom ostane v najboljšem spominu.

p Županstvo Podgora, t. č. v Gorici, ulica Aleksandro Volta št. 4, posluje v uradnih urah za stranke za stranke vsak ponedeljek, četrtek in sobota od 8. ure zjutraj do 12. ure opoldne ter obenem naznanja, da sprejema pri c. kr. poštne uradu v Gorici vsa prihajajoča zasebna pisma. Stranke, katere še ne dobivajo od svojcev pisma, naj se obrnejo na občinski urad. Dalje se ponovno pozivlja prebivalstvo, naj si vsakdo še prej ogleda domovino, predno se vrne, da ne pride z dežja pod kap.

p Županstvo Grgar-Ravnica priporoča vsem vojakom ali sorodnikom, naj bi nemudoma naznanili vojaške natančne naslove: Ime, priimek, rojstno leto, katero leto potrjeni v vojake, pri katerem polku, oddelku služijo, sarža. To v svrhu pridobitve šestmesečnega ali trajnega dopusta za obnovev Goriške.

Koroške novice.

k Dr. Korošec straši ob belem dnevu po Beljaku! Z veliko resnobo poročajo nedeljske »Freie Stimmen«, da »njega« večkrat vidijo v Beljaku in da ga kakor adjutant spremlja župnik iz Štebnja pri Beljaku. Skupaj sta se peljala tudi na Kranjsko, a zopet prišla nazaj. Kaj hoče dr. Korošec pri nas? Odrekanmo se tej dvomljivi časti! Štebenjski župnik pa naj si zapomni, da kdor občuje s Korošcem, se pregreši zopet škofove naredbe itd., itd. — To so svetovna poročila naših nemških listov! Če vprašujemo, po kaj bi šel Korošec v Beljak, jim lahko odgovorimo, da edinole gledat svetovnoznano budalost nemških Miheljnov.

k Celovski proračun. Vlada prvotnega proračuna celovskega mestnega sveta za l. 1918 ni potrdila, in je bil mestni svet v zadnji seji primoran skleniti 45odstotno izvanredno doklado na vse direktne davke. V prejšnji seji mestni svet ni bil sklepčen, ker je odšlo nekaj odbornikov, k drugi seji so bili primorani priti, ker se jim je zagrozilo z globo 200 kron in izgubo mandata.

k Osebnosti. Deželnotodni svetnik Lud. Wenedikter v Celju je imenovan za višjega deželnotodnega svetnika v Celovcu. — V Dobrlivasi je umrl dolgoletni gozdar benediktinskega samostana Jos. Pec. — Poštni svetnik E. Niemetz je prestavljen iz Celovca v Trst.

k Vlak je povozil v Celovcu dne 19. t. m. popoldne 52letnega uslužbenca južne železnice Jos. Tomažiča, ko je v službi šel čez progo. Prijel ga je osebni vlak in mu zdrobil glavo. Prepeljali so ga v deželno bolnico, kjer je zvečer umrl.

k Razno. »K. T.« poroča, da v Volšbergu zelo poginjajo konje. En dan jih je padlo čez 20. »Ravno so se navadili na dve kili krme na dan, pa jim je zmanjkalo sapa.« — Iz Rablja poročajo, da v bližnjih izpraznjenih laških strelskih jarkih še zdaj teže nepokopana trupla vojakov in drugih, ki so se tam ponesrečili. Ni nikogar, ki bi napravil red. Grozno! —

k Pri igranju ustreljen. 14letni Herbert Klein, sin nadučitelja v Celovcu, in

brat njegov sta se dne 16. t. m. proti večeru igrala s sinom čevljarja, 15letnim Ferd. Kramer na domačem dvorišču. Nankrat je potegnil Kramer nabasan samokres iz žepa in v šali nameril na Herberta Klein s klicem: Tiho — ali! V tem je pošlo in Herbert se je zgrudil obstreljen v vrat na tla. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl. Kramer je pobegnil.

k Goljuf v vojaški uniformi. Vaš mariborski dopisnik poroča v štef. 87, da je več mariborskih Slovencev postalo žrtev brezvestnega goljufa, ki so ga zdaj zasačili v Celovcu. Celovška policija je zadnje dni opazovala poročnika, ki se ji ni zdel pristen. Na podlagi neke notice v »Tagesspostu« so se začeli natančneje baviti z njim in zvedeli so, da je prej služil kot pešec pri 17. pešpolku v Celovcu in da stanuje zdaj v neki celovski gostilni. Obvestili so o tem vojaško poveljstvo. Imenoval se je »poročnik« Mirko Janžič, vojna pošta 369, a so kmalu dognali, da je identičen s 27letnim pešcem Ivan Vozelem iz Radeč. Prej je bil baje poslovodja pri neki tvrdki v Kočevju. Imel je pri sebi večjo vsoto denarja. Izročili so ga vojaškemu sodišču.

Ljubljanske novice.

lj Nujna, izredna javna seja občinskega sveta bo danes v četrtek, dne 25. aprila 1918 ob šestih popoldne v mestni dvorani. Dnevni red: Naznanila predsedstva.

lj C. kr. policijsko ravnanje razglasa potom lepakov: Z ozirom na obstoječe razmere se odredi sledeče: 1. Zbiranje ljudi na cestah, ulicah in na javnih prostorih sploh je prepovedano. 2. Brez tehtnega vzroka ne sme nihče po 8. uri popoldne zapustiti svoj dom. Kdor zapusti svoj dom brez tehtnega vzroka, in zlasti družinski gospodar ali oni, ki družini načeljuje in ne zadržuje po možnosti svojih družinskih članov doma, je kriv pregreška rabuke po 281. kaz. r. 3. Hišna (vežna) vrata je zapirati ob 8. uri popoldne in imeti zaprta do 6. ure zjutraj. Odpreti se smejo v tem času le v skrajno nujnih slučajih. Za točno izpolnjevanje odredbe je hišni gospodar oziroma njegov namestnik osebno odgovoren. 4. Gostilne, kavarne in sploh vse javne lokale je zapirati ob 9. uri popoldne in se jih ne sme odpirati pred 6. uro zjutraj. Za točno izpolnjevanje odredbe je osebno odgovoren imejatelj obrtne koncesije oziroma dotičnega javnega lokala. Kršitev predpisov pod t. 2. bodo kaznovali sodne oblasti po 289. k. z. z zaporom do meseca dni, one pod t. 3. in 4. politične oblasti po merodajnih zakonitih odločbah. C. kr. polic. ravnanje v Ljubljani, dne 24. aprila 1918.

lj Pomanjkanje živil v Ljubljani. Da se vsaj nekoliko odpomore vedno občutnejše postajajočemu pomanjkanju živil v mestu Ljubljani, je deželna vlada ukrenila, da se mestni aprovizaciji v Ljubljani kot izreden približek iz prav pičlih zalog odkazejo po en vagon ješprenjke in kaše ter dva vagona marmelade. Živila se bodo že v najkrajšem času razdelila.

lj Nesreče. 16letnega kovaškega učenca Martina Šparovica je med kovanjem udaril konj s kopitom in ga na desnem kolenu močno poškodoval. — 16letna Emilija Starman je padla doma po stopnicah in si zlomila levo roko. — Na Mestnem trgu sta se včeraj opoldne ob šipe po rokah močno obrezala nek deček in neka mala deklica. — V Zeleni jami stanujoč kurjač južne železnice Jurij Kolesa je na postaji Borovnica prišel med lokomotivo in tender in se težko poškodoval.

lj Državna obrtna šola. Profesor na državni obrtni šoli v Trstu ing. Viktor Turnšek je prestavljen na državno obrtno šolo v Ljubljani.

lj Trgovski nastavitelci so včeraj in danes večinoma prosti.

lj Zakaj nima Ljubljana špeha in masti? Od »Prvega delavskega ljubljanskega konsumnega društva Ljubljani« mi je bilo po g. vodji Kocmurju naročeno, da preskrbim iz Hrvaškega kaj špeha in masti. Kupil sem res večjo množino špeha in en del istega srečno spravil čez mejo. Po informaciji c. kr. okr. glavarstva v Črnomlju sem bil prepričan, da za tisto blago, katero se vzame s seboj v kupe ni potreba nobenega transportnega dovoljenja, pač pa samo za večje pošiljke, katere se odajo na železniško odgovornost. Z enim delom tega špeha se pripeljem v Ljubljano na južni kolodvor, kjer mi je pa bil isti od kontrolnega organa zaplenjen. Stvar sem pojasnil, da je špeh za »Prvo delavsko ljubljansko konsumno društvo«, ki bo špeh svojim članom razdelilo pravilno tako, kakor aprovizacija; nato mi je pa bilo odgovorjeno, da me to nič ne briga, ter da je vsakdo upravičen nesti le 10 kg s seboj v vlak. Na tak način pač nihče ne bo hotel iskati blaga iz Hrvaškega po visoki ceni na svoj riziko, spravljati ga čez mejo v Ljubljano na korist ljudstva in končno pa bo isti odvzet in plačan le po 7 K 20 h kg.

Ljubljanci se torej le nikar ne čudijo, če pride premalo maščobe v Ljubljano, kajti po takih naredbah, kakor jih imajo v Ljubljani, iste sploh ne bodo nič več dobili. Hrvatje naj imajo le v izobilju, Ljubljanci naj bodo pa vsled takih naredb v pomanjkanju. — Mihael Omahen.

lj Seja upravnega sveta gledališkega konzorcija ter gledališkega sveta se vrši jutri v petek ob 6. uri popoldne v posvetovalnici mestne hiše. Prosim, da se seje udeležijo vsi člani. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

lj Redni občani zbor hranilnega in posojilnega konzorcija I. splošnega uradniškega društva Avstro-Ogrske v Ljubljani se bo vršil v soboto dne 27. aprila 1918 točno ob 7. uri zveč. v restavraciji g. Mraka »Pri Starem Rimljanu« v Ljubljani, Rimska cesta.

lj Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani vabi svoje p. n. člane in stanovske tovariše k izrednemu občnemu zboru na dan 27. t. m. ob 10. dopoldne v konferenčni sobi I. c. kr. državne gimnazije. Edina točka dnevnega reda: sprememba pravil. — Odbor.

lj 250.000 kron ukradenih. Od poštne ravnanstva smo prejeli: Ko so odprli neko denarno pismo, ki je bilo predano dne 2. aprila 1918 od podružnice c. kr. priv. avstro-ogrške banke v Ljubljani na naslov: c. in kr. pomorski bataljon v Trstu, se je ugotovilo, da so doslej neznan storilci isto odprli in vsebino, sestojajo iz bankovcev, v skupnem znesku 250 tisoč kron, ukradli. Vsled tega se razpisuje v smislu odloka c. kr. trgovskega ministrstva z dne 11. aprila 1918 št. 13.349 P ex 1918 v svrhu, da se storilci izsledijo, nagrada 500 kron, kakor tudi, da se ukradena vrednost ali pa del te vrednosti zopet najde, nagrada 5 odstotkov za najdeno vrednost z opombo, da si pridržuje poštna uprava pravico, da prizna oziroma razdeli to nagrado po lastnem prevdanku in z izključitvijo vsake pravne poti.

lj Samomor. Dne 18. t. m. je 36 letna žena strojevodje Marija Roth vsled domačega prepira v samomornem namenu pila lizol. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je umrla.

Ljubljanska aprovizacija.

a Krušne komisije bodo uradovale v petek dne 26. t. m. od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko.

a Prodaja vojnih in praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici po sledečem redu: V petek, dne 26. aprila strankam z zeleno izkaznico B dopoldne št. 1601 do 1800, popoldne št. 1800 do 2000; v soboto dopoldne št. 2000 do 2200 in popoldne št. 2200 do 2400. Tega reda se je točno držati. Vsaka oseba dobi četrt kilograma; kilogram vojnih klobas stane 2 K, kilogram praških klobas 4 K.

a Kisla repa na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo kislo repo v petek, dne 26. t. m. dopoldne od 9. do 10. ure pri Jakopiču na Mirju. — Vsaka oseba dobi 1 kg. Kilogram stane 40 vinarjev.

a Meso na rumene izkaznice C štef. 1301 do konca. Stranke z rumenimi izkaznicami C štef. 1301 do konca dobe meso po normalni ceni v cerkvi sv. Jožefa v petek, dne 26. t. m. popoldne. Določen je tale red: od 1 do pol 2 štef. 1301 do 1458, od pol 2 do 2 štef. 1459 do 1616, od 2 do pol 3 štef. 1617 do 1774, od pol 3 do 3 štef. 1775 do 1932, od 3 do pol 4 št. 1933 do 2090, od pol 4 do 4 štef. 2091 do 2248, od 4 do pol 5 štef. 2249 do 2406, od pol 5 do 5 štef. 2407 do 2564, od 5 do pol 6 štef. 2565 do 2722, od pol 6 do 6 štef. 2723 do konca.

Usoda rumunske in belgijske dinastije.

»Vossische Zeitung« je 22. t. m. pisala: Nemška politika je do zdaj iz razlogov, o katerih se lahko zelo različno sodi, zavzemala stališče, da je v prvi vrsti Avstrija poklicana odločiti vprašanje o usodi rumunske kraljevske rodbine. Po novih dunajskih poročilih zdaj na Dunaju bolj upoštevajo razloge proti ohranitvi stare dinastije, kakor so jih do zdaj. Upamo, da bodo v Berlinu novi dunajski nazor z vso močjo podpirali, ker bi to osrednjim velešilam bolj koristilo, kakor če ostane stara dinastija, ki prejšnjemu drži sporazumom. »Kreuzzeitung« pa piše, da je vprašanje belgijske dinastije še važnejše, kakor rumunske, ker bo kralj Albert gotovo vse storil, da Nemcev ne zadovolji.

Narodno gospodarstvo.

g Mast bo draga. »Pozor« piše: V soboto je zahteval na olomuskem trgu kmet za par prešičkov 1200 K, a drugi 1000 ali 900 K. Mlade prešičke plačujejo tako drago prekupci od nižjeavstrijskih mej ter

jih pošiljajo v Avstrijo ali pa na Dunaj, kjer jih kupujejo bogati prijatelji svinjske pečenke. To je najgrše oderuštvo, a oblasti pri vsem tem molče, dasi so bile na to opozorjene. Morava se s tem jako izčrpava in bo vsled tega grozna beda za masti, ker se toliko prešičkov izvaža v druge dežele.

g Zemeljski plin na Hrvaškem. Navrtavanje zemlje v bližini hrvaških toplic Lipik je privedlo te dni do nepričakovanega uspeha. Prišli so do plasti, v katerih je zemeljski plin. Šumenje plina, ki teče iz zemlje, se sliši nad kilometer daleč. Računa se, da izteče dnevno plina okoli milijon kubičnih metrov. Ta plin je čisto druge vrste od zemeljskega plina na Erdeljskem in je brez dvoma v zvezi s petrolejem. Doslej so prišli z vrtnanjem zemlje 344 metrov globoko. Z vrtnanjem so pričeli meseca junija 1917, a delalo je 15 delavcev. Stroški za vrtnanje v globlino 1000 metrov so proračunani na 200 tisoč kron. Zemljo vrtajo s cevmi, ki imajo premer 40 cm in so 8 mm debele. Doslej so določili na Hrvaškem 20 takih krajev, kjer se najbrže nahaja v večjih globčinah petrolej in zemeljski plin.

g Zasaga papirnih polsurovin. Izšla je vladna naredba z dne 18. aprila 1918, s katero se odreja zasaga vseh zalag staničin, lesnih obruskov in lesne lepenke na korist »Gospodarske zveze papirne industrije«. S tem je dobila papirna centrala tista obširna pooblastila, kakor jih imajo druge centrale, na primer tekstilna in usnjarska. Kako bodo ta pooblastila učinkovala na papirno trgovino in predelavo, lahko sodimo po zgledih v tekstilni stroki, kjer je morala večina obratov ustaviti delo in zapreti.

Razne novice.

r Prva žena — kapitan. Italija se lahko ponaša, da je prva dala kapitanski patent Elizabeti Belluomo v pristaniškem mestecu Via Regio. Rojena na morskem obrežju, je želela že v mladosti, da bi ji bilo mogoče posvetiti se pomorskemu poklicu. To neobičajno veselje do morja ji ni bilo samo v zasmeh, ampak nekatere mestne klepetulje so jo celo obsodile, da je obsedena. Star pomorščak, sorodnik, ki je videl javavske ženske v službi na ladjah, je toliko časa prosil, da je bila Elizabeta Belluomo sprejeta v pomorsko šolo, kjer je bila kmalu ena izmed najboljših dijakov. Povsem konzervativni značaj pomorske šole in nje predstojnikov ji je sicer na življenja cesto spisal še mnogo trnja, ali pogumna ženska je jadrjala tako varno k svojemu cilju, da je z izvrstnim uspehom napravila skušnjo, ki ji je odprla pot v kapitansko službo. Ko je bila imenovana za kapitana tovrstni ladij, katere ime se iz strateških ozirov ne omenja, je izdala mlada dama, katere krasoto in srčnost so časniki silno hvalili in slavili, naslednji oklic: »Nastopila sem službo v času, ko vlada vsepovsod ter tudi na morju zmešnjava in ko preti smrt na nas vsak dan. Pokažem, da more žena v času nevarnosti biti enako junaška kakor mož. Če bo hotela usoda, da zadene mojo ladjo sovražni torped, bom ohranila in prvi vrsti svojo posadko in bom izročeno mi ladjo zapustila zadnja. Upam, da boste posnemali moj zgled in se bodo dobile žene v vseh deželah, katere bodo ponudile domovini vse svoje moči.«

r Odkod so prišli v Evropo paradizniki? Domovina paradiznikov je južna ameriška država Peru. Na obrežju omenjene dežele rastejo divji paradizniki. Vsekako ima divji paradiznik precej manjši plod, kakor pa naš vrtni paradiznik. V Evropi je bil paradiznik znan šele v 16. stoletju, imenovali so ga peruansko jabolko. Kakor v Evropo, tako je prišla omenjena koristna rastlina tudi v druge dele sveta. Posebno po angleških vrtilih jo goje v velikem številu. Tudi v Italiji so obsejane vsako leto s paradizniki premnoge ograde. Pri nas uspeva imenitno. Ob zadostnem gnojenju in obili vlagi dajo paradizniki dosti več užitka, kakor katerasibodi druga zelenjava. V Nemčiji so uporabljali v poslednji dobi sok paradiznikov v obili meri za kruh namesto marmelade in drugih čežan.

r Češko morje. »Den« piše: Morje je življensko vprašanje vseh narodov. To vidimo iz ciljev, za katere se bojujejo posamezne države. Nam Čehom je zabranjen dohod k morju po legi, vendar pa naše želje po njem niso neizpolnjive. Po gostoljubnosti jugoslovanskih bratov, s katerimi nas spajajo isti cilji, nam je odprt pristop k morju in sicer na najlepšem mestu solnčne Adrije, pri Dubrovniku, kjer je v idealnem zalivu v Srebrnu kupila češka »Dubrovnica lazenska společnost« obsežna stavbišča ob morju s peščenim obrežjem in dnom. Zdj gradi slovanske kopeli in porabila bogate prilike te prerodovite doline tako v trgovskem kakor tudi v gospodarskem pogledu.

r Največje evropsko lokomotivo je te dni izročila promet Hartmannova tvrdka. Nova lokomotiva velikanka je dolga s truderjem 23 metrov, visoka približno 4,5 m, vozi z brzino do 120 km na uro.